

GÖTEBORGS UNIVERSITET
Utbildnings- och forskningsnämnden för lärarutbildning

”Jag vill ha presenter men jag vill också komma närmare Gud”

- En studie om konfirmanders tal om kristen tro och kristen identitet

Lena-Carin Sköldeberg och Kristina Vad Jensen

Integrerad C-uppsats i religionsvetenskap och pedagogik

Handledare: Henrik Bogdan och
Kerstin von Brömssen

Rapportnummer:

Abstract

Examinationsnivå: Integrerad C-uppsats

Titel: ”Jag vill ha presenter men jag vill också komma närmare Gud” -
En studie om konfirmanders tal om kristen tro och kristen identitet.

Författare: Lena-Carin Sköldeberg och Kristina Vad Jensen

Termin och år: HT 2006

Institution: Religionsvetenskapliga institutionen och institutionen för pedagogik och didaktik

Handledare: Henrik Bogdan och Kerstin von Brömssen

Rapportnummer:

Nyckelord: Ungdomar, konfirmation, kristen, tro, identitet.

Sammanfattning:

Vårt syfte med denna studie är att frilägga och analysera ungdomars tal om kristen tro och ungdomars kristna identitetskonstruktioner. Studien kommer att fokusera på ungdomar vilka befinner sig i en kristen kontext så som konfirmationsundervisning. För att besvara syftet med denna studie ligger följande frågor till grund: Vilka faktorer är det enligt ungdomarna som bidragit till att de valt att konfirmera sig samt hur talar ungdomar, vilka befinner sig i en kristen kontext, om sin syn på kristen tro och kristen identitet? Hur talar ungdomarna om kristen tro och kristen identitet i allmänhet liksom på det personliga planet.

Denna studie bygger på kvalitativa intervjuer gjorda med tio ungdomar som valt att gå på konfirmationsundervisning i en frikyrka. Studien utgår vidare från en teoretisk ram kring begreppet identitet. Genom att intervjua konfirmander kring kristen tro och kristen identitet kan det konstateras att dagens forskning kring identitetsbegreppet samt människans ökade valmöjligheter i det svenska samhället, vilket bland annat är en följd av samhällets globalisering och internationalisering, speglas i konfirmandernas intervjusvar. Framträdande svar i resultatet är att konfirmandens religiösa bakgrund spelat roll för valet av att gå på konfirmationsundervisning, det finns inget allmängiltigt svar på hur en kristen bör vara samt att det personliga ställningstagandet är av stor betydelse i valet av att positionera sig som kristen.

Studiens betydelse för läraryrket består i att identitetsbegreppet är ett komplext begrepp vilket bland annat nämns i läroplaner men dock ej diskuteras eller problematiseras. Detta får begreppet att framstå som statiskt och oproblemiskt vilket det ej är. Att som lärare vara insatt i identitetsbegreppets komplexitet samt hålla sig uppdaterad i samhällsdebatt och forskningsläge är av stor vikt. Att på detta vis hålla sig uppdaterad kan leda till en ökad förståelse för elevers situation samt att man som lärare kan fungera som ett stöd i elevernas identitetsarbete. Poängteras bör att ungdomar är den grupp i samhället där identitetsskapande är som störst.

Innehållsförteckning

Abstract

1 Inledning	1
1.1 Syfte	1
1.2 Frågeställningar	1
1.3 Teoretisk ram	2
1.3.1 Kristendomens förändrade roll i det svenska samhället	2
1.3.2 De ökade valmöjligheternas betydelse för identitetsskapandet	3
1.3.3 Ungdomars identitetsskapande	3
1.4 Identitetskonstruktioner	4
1.4.1 Identitetsbegreppet ur ett historiskt perspektiv	4
1.4.2 Dagens syn på identitetsbegreppet inom forskning	6
1.5 Begreppsförklaring	7
1.5.1 Kristen identitet	7
1.5.2 Evangeliska frikyrkan	7
1.5.3 Konfirmation	7
1.6 Metod och material	8
1.6.1 Avgränsningar och urval	8
1.6.2 Metod	8
1.6.3 Hur kändes det?	10
2 Forskningsöversikt	11
2.1 Drift from the churches	11
2.2 Talande tro- Ungdomar, religion och identitet	11
2.3 Ungdom, religion og identitet	12
2.4 Ung 2000- Röster ur den framtida kyrkan	13
2.5 Righteous- Dispatches from the evangelical youth movement	13
3 Resultat och analys	14
3.1 Disposition av resultat och analysdel	14
3.2 Religiös bakgrund	14
3.2.1 Socialisation inom familjen	14
3.2.2 Konfirmandernas vana av en kristen kontext	15
3.2.3 Konfirmandernas tal om motiv för valet av konfirmationsundervisning	15
3.2.4 Analys av religiös bakgrund	16

3.3 Konfirmandernas tal om kristen tro och kristen identitet i allmänhet	17
3.3.1 Innebörden av att vara en kristen	18
3.3.2 Talet om kristna egenskaper	19
3.3.3 Vad en kristen bör leva upp till	20
3.3.4 Analys av konfirmandernas tal om kristen tro och kristen identitet i allmänhet	21
3.4 Konfirmandernas tal om synen på sin egen kristna tro och kristna identitet	22
3.4.1 Talet om kristna förebilder	22
3.4.2 Konfirmandernas tal om att positionera sig som kristna	23
3.4.3 Konfirmandernas tal om dopet	25
3.4.4 Konfirmandernas tal om konfirmationsundervisningens betydelse	25
3.4.5 Analys av konfirmandernas sin syn på dess egna kristna tro och kristna identitet	26
4 Slutsats	28
4.1 Sammanfattande slutsats	30
4.2 Att gå vidare	30
5 Didaktisk reflektion	32
6 Källförteckning	34
6.1 Böcker	34
6.2 Artiklar i antologier	35
6.3 Otryckta källor	35
6.4 Internet	35
Bilagor	
Intervjufrågor	i
Föräldrabrev	ii

1 Inledning

Identitetsskapandet är en livslång och ständigt pågående process vilken formas i samverkan med andra individer såväl som inom olika ramar. Ungdomar är den grupp i samhället där identitetsskapandet är som störst. Ungdomstiden består många gånger av en frigörelse från föräldrar detta då ungdomar söker efter sin egen plats i samhället och efter sina egna ståndpunkter vad gäller normer och värden.

Med anledning av kyrkans minskade makt över människan i dagens svenska samhälle, samt på grund av faktorer så som globalisering, migration och internationalisering har människans möjligheter till att skapa sig en egen tro och identitet ökat. Stor betydelse för identitetsskapande i dagens postmoderna samhälle anses inom identitetsforskningen vara samspelet mellan "självet" och "de andra". Poängteras bör även att de olika sammanhang, som den enskilde individen av mer eller mindre frivilliga val befinner sig i, är betydelsefulla för identitetsskapandet. De ideal och resonemang som samhällen, kulturer eller grupper visar på är därmed väsentliga när det gäller en människas personliga val och därmed även identitetskonstruktioner. Konstateras kan att inom dagens identitetsforskning är inte en människas identitet statisk och blir därmed aldrig färdigkonstruerad.

Då denna studie är en integrerad uppsats mellan religionsvetenskap och pedagogik har fokus riktats på ungdomars tal om kristen tro och kristen identitet. Den åldersgrupp som ungdomarna utgör, är den grupp vilken vi som blivande lärare i framtiden kommer att arbeta med. Vidare finner vi det intressant att belysa ungdomar vilka befinner sig i en kristen kontext då vi anser att denna grupp tenderar till att bli en allt mer marginaliserad grupp i det svenska mångkulturella samhället då den sällan omnämns inom forskning eller samhällsdebatter. Den egna kristna traditionen förefaller att i dagens svenska samhälle allt mer tas för given.

Vi som blivande lärare anser det även viktigt att belysa identitetsbegreppets komplexitet då begreppet nämns men ej problematiseras i skolans grunddokument. Genom att belysa identitetsbegreppets komplexitet samt genom att diskutera identitetsbegreppet med ungdomar anser vi som blivande lärare att detta kan bidra till en ökad förståelse för elever och dess situation.

1.1 Syfte

Vårt syfte med denna studie är att frilägga och analysera ungdomars tal om kristen tro och ungdomars kristna identitetskonstruktioner. Studien kommer att fokusera på ungdomar vilka befinner sig i en kristen kontext så som konfirmationsundervisning.

1.2 Frågeställningar

För att besvara syftet med denna studie ligger följande frågor till grund:

- Vilka faktorer är det enligt ungdomarna som bidragit till att de valt att konfirmera sig?
- Hur talar ungdomar, vilka befinner sig i en kristen kontext, om sin syn på kristen tro och kristen

identitet? Hur talar ungdomarna om kristen tro och kristen identitet i allmänhet liksom på det personliga planet?

1.3 Teoretisk ram

Nedan följer en teoretisk ram vilken belyser begreppet identitet både ur ett historiskt och nutida perspektiv men även kristendomens förändrade roll i det svenska samhället och dess betydelse för individers identitetskonstruktioner. Denna teoretiska ram ligger sedan till grund för studiens analys av resultatet.

1.3.1 Kristendomens förändrade roll i det svenska samhället

Det svenska samhället har gått från att vara ett relativt etniskt, kulturellt, religiöst samt homogent samhälle till att idag vara ett mer heterogent samhälle.¹ Under 1800-talet samt en bit in på 1900-talet var kristendomen den rådande religionen i det svenska samhället. Kyrkan hade en central roll och dess värden, normer samt livsåskådning var dominerande i samhället. Tron ansågs ej vara någon privatsak, vilket bland annat det obligatoriska medlemskapet i den tidigare svenska statskyrkan visar. Valmöjligheterna vad gäller frågor kring normer, värden och livsåskådningar i ett samhälle som detta var små. En omvandling av det svenska samhället och dess religion påbörjades dock under 1800-talet där frikyrkorörelsernas framväxt samt införande av den första dissenterlagen år 1860 var bidragande faktorer. Dissenterlagen innebar att svenska medborgare tilläts lämna den svenska statskyrkan, dock med kravet att man ingick i något annat av staten godkänt samfund.² Frikyrkornas framväxt samt införandet av dissenterlagen medförde att kristenheten i Sverige blev alltmer splittrad. Faktorer så som industrialisering, massinvandring, familjeupplösning samt kvinnofrigörelse under 1900-talets början gjorde att Sverige stod inför en omvandling där valmöjligheterna ökade och där kristendomen inte längre kom att vara den självklara religionen.³

År 1951 skedde en stor förändring för religionsutövandet i Sverige, detta då lagen om religionsfrihet infördes. Till skillnad från dissenterlagen fick nu svenska medborgare rätt att gå ur svenska statskyrkan utan att gå med i något annat religiöst samfund.⁴ Från 1960-talet och framåt har sedan globalisering, internationalisering och migration bidragit till ökade influenser av nya kulturer samt religioner i det svenska samhället.⁵ Den globalisering samt internationalisering som ägt rum i det svenska samhället har enligt många forskare vidare bidragit till en sekularisering. Sekulariseringen har i mångt och mycket bestått i att många människor alltmer tappat intresse för den institutionaliserade

¹ Andersson & Sander, "Den svenska bakgrunden" (2005), s. 25.

² Andersson & Sander, "Den svenska bakgrunden" (2005), s. 27.

³ Andersson & Sander, "Den svenska bakgrunden" (2005), s. 27.

⁴ Andersson & Sander, "Den svenska bakgrunden" (2005), s. 28.

⁵ Andersson & Sander, "Den svenska bakgrunden" (2005), s. 28.

formen av religion vilket exempelvis den tidigare svenska statskyrkan erbjöd.⁶ Sekulariseringsprocessen har således enligt somliga forskare ej inneburit att intresset för religion och tro minskat utan menar istället att den bidragit till en tilltagande privatreligiositet. Religion har därmed gått från att i det gamla samhället inte anses vara något privat till att i dagens samhälle alltmer betraktas som en privatangelägenhet.⁷ Det finns vidare de forskare som menar att trots globalisering, modernisering samt sekularisering har de traditionella religionerna en förmåga att inte enbart fortleva utan innehar även en förmåga att anpassa sig och därmed också växa sig starkare.⁸

1.3.2 De ökade valmöjligheternas betydelse för identitetsskapandet

Det ökande utbudet av nya kulturer och religioner har i Sverige bidragit till att svenska invånare har ett stort antal valmöjligheter där normer, värden samt livsåskådning inte längre är självklara eller på förhand givna för var och en. Människan har dock ett starkt behov av att veta vem hon är, vilken grupptillhörighet hon har samt vilken identitet hon ska inta i olika sammanhang. I ett samhälle som detta där valmöjligheterna är många blir identitetssökandet allt viktigare för varje individ.⁹ Värden så som individualistiska och självförverkligande får en ökad betydelse för var och en.¹⁰

1.3.3 Ungdomars identitetsskapande

Som barn föds en individ in i den kontext vilken dennes familj utgör och till de normer, värden samt regler som familjen lever efter. Att en individ blir en del i familjens kontext kallas den primära socialisationen, det vill säga individer socialiseras in i familjens normer, värden och regler. Det som styr en individs riktning är viljan och behovet av att bli accepterad, förstådd samt bekräftad.¹¹

Ungdomar är en grupp i samhället där inte minst sökandet efter värden och normer är stort och de är den grupp där identitetsskapandet är som störst. Under ungdomsåren, adolescensen, utvecklas ungdomars kognitiva förmåga vilken gör att en individ kan reflektera över frågor av existentiell karaktär så som förmåga att tänka på mer än det som finns nu, förmåga att se flera perspektiv på samma gång samt reflektera över sitt eget tänkande. För att en identitetsutveckling skall vara möjlig under adolescensen krävs det alltså att kognitiva förmågor utvecklas, att en kroppsutveckling sker från barn till vuxen, att sociala relationer ändras samt att utvecklingen sker i ett socialt och kulturellt sammanhang. Under adolescensen befinner sig ungdomarna i gränslandet mellan barn och vuxen där de söker efter sin egen identitet fri från föräldrarnas. Vänner är ofta en stor hjälp i detta identitetsskapande där en individ med svag identitet kan stärkas genom tillhörighet till olika grupper.

⁶ Larsson, "Talande tro: Ungdomar, religion och identitet" (2003), s. 18.

⁷ Luckmann, *The invisible religion; the problem of religion in modern society* (1967), s. 77-106.

⁸ Andersson & Sander, "Religion och religiositet i en pluralistisk och föränderlig värld" (2005), s. 43.

⁹ Sjögren, "Kulturens roll i identitetens byggande" (2003), s. 34.

¹⁰ Oscarsson (red), *Spår i framtiden: ung SOM-undersökningen, Västsverige 2000* (2002), s. 24.

¹¹ Wellros, *Språk, kultur och identitet* (1998), s. 17-19.

Inte sällan söker sig ungdomar då till grupper med starka auktoriteter där fritidsledare, lärare samt religiösa ledare kan få fungera som dessa auktoriteter.¹²

1.4 Identitetskonstruktioner

Då denna studie fokuserar på identitetskonstruktioner i en kristen kontext finner vi det lämpligt att vidareutveckla begreppet identitet samt ge en fördjupad teoretisk bakgrund. Detta görs då identitet är ett komplext begrepp med en mängd olika betydelser och innebörder. Genom följande redogörelse för identitetsbegreppets "historia" samt ge en inblick i var identitetsforskare står idag anser vi att vi ger läsaren de verktyg och ramar som behövs för att få en inblick i studien.

Begreppet identitet härstammar ifrån det latinska ordet *idem* vilket betyder *densamme* eller *detsamma*. Identiteten hjälper människan att summera det förflutna, ge mening åt nuet och planera framtiden. Begreppet identitet kan dock ha många olika innebörder och används inom flera olika områden så som inom matematik, logik samt psykologi. Det finns ytterligare en rad aspekter där identiteten gör sig gällande där yrkesmässig identitet, etnisk identitet, sexuell identitet och religiös identitet är några av dem.¹³

1.4.1 Identitetsbegreppet ur ett historiskt perspektiv

Synen på begreppet identitet har varierat genom historiens gång. Det går dock att urskilja två olika synsätt vilka varit framträdande genom tiderna. Det ena synsättet innebär att identitet är något som finns inneboende som en kärna hos varje individ, där individen handlar mer eller mindre opåverkbar av sin omgivning.¹⁴ Inom detta synsätt menar forskarna att identitet är något som formas utifrån individens utveckling.¹⁵ Det andra synsättet innebär att identitet är något som hela tiden skapas i en pågående process och därmed inte är beständig över tid och rum. Detta synsätt hävdar vidare att individen och dess identitet formas av omgivningen så som av samhällsliga faktorer. Poängteras bör här att de som talar för det första synsättet så väl som de som förespråkar det andra synsättet skiljer sig åt inbördes.¹⁶

Essentialismen är det tankesätt som under den klassiska moderna epoken präglade människans sätt att se på identitet.¹⁷ Essentialismen i sig innebär att en speciell egenskap inte endast tillfälligt är associerad med ett särskilt objekt utan att egenskapen tillhör det aktuella objektets natur, att objektet har en inre kärna vilken är konstant.¹⁸ Identiteten ses i detta sammanhang tillhöra en individs innersta kärna vilken är oberoende av andra och skapas över tid och rum. Människan och dess identitet uppfattades som en företeelse ej skilda från varandra. Till grund för det essentialistiska tänkande kring

¹² Frisé, "Identitet och livsåskådning" (2006), s. 62-63.

¹³ Nationalencyklopedin, http://www.ne.se/jsp/search/article.jsp?i_sect_id=209843&i_history=1, (2006-12-06).

¹⁴ Kindvall, "Identitetsstudier- en översikt" (2003), s. 31.

¹⁵ Frisé & Hwang, "Inledning och översikt" (2006), s. 11.

¹⁶ Kindvall, "Identitetsstudier- en översikt" (2003) s. 31.

¹⁷ Von Brömssen, "Identiteter i spel –den mångkulturella skolan och nya etniciteter" (2006), s. 43.

¹⁸ Nationalencyklopedin, http://www.ne.se/jsp/search/article.jsp?i_sect_id=657281&i_history=2, (2006-12-21).

identitet kan nämnas filosofen René Descartes uttryck ”Jag tänker, alltså finns jag till” som en hörnsten. Descartes menade att människans eget tänkande ligger till grund för individens uppfattning om sig själv och dess verklighet.¹⁹

Utvecklingen inom identitetsforskningen har dock lett till att kritik riktats mot essentialismen och dess sätt att se på en människas identitet. Kritiken i detta fall består i en tveksamhet till att människan föds med en inre kärna vilken i sig skulle vara svårföränderlig och opåverkbar. Essentialismens kritiker hävdar istället att människans identitet är något föränderligt och ständigt formbart och att det är något som formas genom interaktion mellan individ och andra.²⁰

En betydande kritiker till essentialismen är Erik H Erikson. Erikson var en av pionjörerna inom identitetsforskningen. Detta då han många gånger ansetts vara en av de första teoretikerna vilken använde termen identitet i en psykologisk analys.²¹ Erikson menade att identitetsökande är ett grundläggande mänskligt behov där identiteten betecknar en människas personliga upplevelse av det som gör att människan uppfattar sig som den unika individ den är. Hur en människa upplever sin egen identitet menar Erikson är beroende av biologiska, sociala och psykologiska faktorer. Erikson menar vidare att olika perioder i livet utgår från olika utvecklingsfaser och att identiteten därmed formas under hela livet.²² Eriksons teorier kring identitet har haft stor betydelse för identitetsforskningen. Det bör dock poängteras att i dagens identitetsforskning används hans teorier av få. Att Erikson inte längre har lika stor betydelse i dagens identitetsforskning kan möjligen bero på att han riktat sin forskning till stor del på individen och dess identitet. I dagens forskning riktas uppmärksamheten i stället till större del på det samhälleliga planet och dess inverkan på identitetsskapandet.²³

Ytterligare en av de forskare som riktat kritik mot det essentialistiska tankesättet kring identitet är Georg Herbert Mead. Enligt Mead är identiteten något som skapas i relationen mellan den enskilda individen samt i mötet med andra. Socialt agerande samt social förändring menar Mead utgör grunden till en individs identitetsskapande. Mead menar att människan föds som en individuell individ där mötet med andra måste upplevas för att en utveckling vad gäller identiteten ska ske.²⁴ Med anledning av Meads teori kring att identitet skapas i förhållande med mötet med andra individer tar Mead identitetsforskningen ett steg längre än vad Erikson gjorde. Dock har även Mead liksom Erikson stött på kritik för att vara för individcentrerad.²⁵

Genom att visa på de två ovan nämnda synsätten kring identitetsteorier, vilka varit framträdande genom historien, kan det konstateras att uppfattningen samt synen på människan och dess identitet har

¹⁹ Nationalencyklopedin, http://www.ne.se/jsp/search/article.jsp?i_art_id=152527&i_word=rene%20descartes, (2006-12-20).

²⁰ Von Brömssen, ”Identiteter i spel – den mångkulturella skolan och nya etniciteter” (2006), s. 44.

²¹ Kindvall, ”Identitetsstudier- en översikt” (2003), s.26.

²² Erikson, *Ungdomens identitetskriser* (1988), s. 133-142.

²³ Kindvall, ”Identitetsstudier- en översikt” (2003), s. 27.

²⁴ Mead, *Medvetandet, jaget och samhället: Från socialbehavioristisk ståndpunkt* (1976), s. 140-141.

²⁵ Kindvall, ”Identitetsstudier- en översikt” (2003), s. 19.

varierat. Identitet har gått från att uppfattas som något mer eller mindre konstant, till att idag tolkas som något föränderligt och påverkbart i mötet med andra.²⁶

1.4.2 Dagens syn på identitetsbegreppet inom forskning

Inom dagens identitetsforskning betonas till stor del identitetens varierande egenskaper. Egenskaperna menar forskarna är föränderliga under identitetensskapandets livslånga och ständigt pågående processer. Idag anses inom de flesta forskningssammanhang att en människas identitet är något skapat och formbart där identiteten anses formas genom reflektion och samverkande processer. En individs identitet blir aldrig fulländad utan förändras över tid och rum, en faktor vilken bidrar till omformningen är samverkan mellan den enskilda individen och dess omgivning. Då identiteten idag anses formas i samverkan mellan en individ och andra är det därmed de sammanhang som den enskilde individen mer eller mindre valt eller tvingats in i till stor betydelse för dennes identitetsskapande. En människas val av identitet påverkas av de ideal och resonemang som samhället, kulturen eller gruppen visar på.²⁷

De finns de av dagens identitetsforskare vilka menar att en människa kan, beroende av tillfälle och vilket specifikt sammanhang denne befinner sig i, välja sin identitet. Denna anpassning, vilken kan benämnas som en *relevantgjord identitet*, gör individen med en målsättning att passa in i den aktuella miljön.²⁸ Detta kan bland annat visa sig hos ungdomar då de kan definiera sig med olika identiteter i olika sammanhang. *Relevantgjord identitet* framhåller det föränderliga hos identiteter och betonar att identitet uppstår i interaktionen mellan deltagarna i ett samtal.²⁹

Beroende på att identitet är något som skapas i olika kontexter inom olika ramar och genom olika samspel mellan det inre och yttre, så ser definitioner av ett begrepp ej likadana ut världen över. Den givna definitionen ”kristen” kan därmed se olika ut världen över. Om en individ definierar och sätter en epitet på en särskild grupp exempelvis ”kristna,” kan detta vidare verkar antingen inkluderande eller exkluderande.³⁰

Identitetens föränderlighet är något som många identitetsforskare idag anser vara ett faktum, till hur stor del den är föränderlig är dock en omdiskuterad fråga. Inom detta diskussionsfält diskuteras det kring individens framtid med utgångspunkt i dess bakgrund och verklighet. Människans identitetsskapande är alltså inte helt fritt, utan varierar och förändras inom vissa gränser och ramar. Vissa aspekter är dock enligt några forskare mer elementära och primära än andra så som till exempel könstillhörighet.³¹

²⁶ Von Brömssen, ”Identiteter i spel – den mångkulturella skolan och nya etniciteter” (2006), s. 45.

²⁷ Jenkins, *Social identity, second edition* (2004), s. 4-5.

²⁸ Engblom, *Samtal, identiteter och positionering. Ungdomars interaktion i en mångkulturell miljö* (2004), s. 20.

²⁹ Engblom, *Samtal, identiteter och positionering. Ungdomars interaktion i en mångkulturell miljö* (2004), s. 18-19.

³⁰ Von Brömssen, ”Identiteter i spel – den mångkulturella skolan och nya etniciteter” (2006), s. 46.

³¹ Jenkins, *Social Identity* (2004), s. 19.

1.5 Begreppsförklaring

Nedan följer ett förtydligande av det ord och nyckelbegrepp som används i denna studie.

1.5.1 Kristen identitet

Med kristen identitet menar vi i denna studie dimensioner av kollektiva identiteter där en individ identifierar sig med andra kristna samtidigt som den kristna tron och den kristna identiteten kan vara individualistisk. I dagens postmoderna samhälle finns det en oerhörd mångfald när det gäller definitionen av en kristen, trots att en individ anser sig tillhöra kristenheten och utgår från dess heliga skrift bibeln finns det i många fall meningsskiljaktigheter. Meningsskiljaktigheterna kan bestå i hur en kristen bör leva, vad en kristen bör tro, hur en kristen bör handla samt vilka egenskaper en kristen bör ha.

När vi i denna studie använder oss av begreppet kristen identitet utgår vi ifrån de intervjuade ungdomarnas eget sätt att tala om kristen tro samt kristen identitet. Vi ser därmed till hur de intervjuade konfirmanderna positionerar sig till *kristen identitet* i förhållande till dess variationer.

1.5.2 Evangeliska frikyrkan

År 1997 sammanslogs de kristna samfundet Örebromissionen och Helgelseförbundet och grundade trossamfundet Evangeliska frikyrkan. Drygt 300 församlingar är idag anslutna till detta samfund som har ungefär 30 000 medlemmar. Evangeliska frikyrkans mål är att sprida det kristna budskapet så att människor blir troende och att kristenheten därmed växer.³²

1.5.3 Konfirmation

Ordet konfirmation betyder bland annat *bekräfta*. Konfirmation är ett välkänt begrepp i kristna sammanhang men kan innebära olika saker inom olika kristna samfund. I Svenska kyrkan handlar konfirmationen ofta om att bekräfta sitt barndop och att man genom konfirmationsläsning får tillfället att lära sig mer om kristen tro. Till skillnad från Svenska kyrkan så använder sig samfundet Evangeliska frikyrkan av troendedop, vilket innebär att man inte döper barn utan enbart döper personer som själva uttrycker sin tro, därav läggs en annan innebörd i ordet konfirmation. I den Evangeliska frikyrkans församling vilken vi besökt syftar konfirmationen enligt kyrkans ungdomsledare främst till att bekräfta konfirmandernas personliga kristna tro. Att man i den aktuella kyrkan använder sig av just ordet ”konfirmation” är för att det ses som ett välkänt begrepp.

³² Evangeliska Frikyrkan, <http://www.evangeliskafrikyrkan.se/index.aspx?site=main&page=27>, (2006-12-20).

1.6 Metod och material

1.6.1 Avgränsningar och urval

Valet av att göra en studie kring kristen identitet, med fokus på ungdomar vilka valt konfirmationsundervisning, har till stor del gjorts på grund av att dessa ungdomar är 14-15 år och befinner sig därmed i en ålder då mycket kretsar kring identitetsskapande. Att vidare lägga fokus på konfirmander faller sig relativt naturligt då konfirmationsundervisningen ska verka för att ge ungdomar kunskap om kristen tro och kristen identitet vilket var målet och syftet för denna studie.

Valet av konfirmander har ytterligare en betydelse detta då denna studie avser ha ett didaktiskt inslag. Det didaktiska inslaget kommer sig av att uppsatsen syftar till att vara en integrerad studie i religionsvetenskap och pedagogik. Med anledning av detta anser vi att valet av konfirmander har betydelse då vi som blivande lärare kommer att undervisa elever i denna ålder. Vårt val av konfirmander innebär därmed att vi som blivande lärare får en möjlighet att fördjupa vår kunskap om hur ungdomar i denna ålder resonerar kring identitetsfrågor i relation till religion och personligt val. Uppsatsen ger oss vidare även en möjlighet till övning i att kommunicera med ungdomar i denna ålder.

Förutom valet av ungdomar i konfirmationsåldern har ytterligare en avgränsning gjorts. Fokus har valt att riktas på konfirmander inom frikyrkan. Anledningen till detta beror dels på att vi, författare för denna uppsats, själva kommer från en kristen kontext då vi är uppväxta i familjer vilka positionerar sig som kristna. Med anledning av denna erfarenhet valde vi vidare att göra en studie inom denna miljö då vi har en levd erfarenhet inom en kristen kontext och är hemma i miljön, vilket kan fungera som en resurs i detta fall. Detta anser vi kan innebära en ökad förståelse för de kristna kontexter vilka konfirmanderna kommer från och befinner sig i. Dock vill vi poängtera vår medvetenhet om att vår kristna erfarenhet kan färga studiens resultat och göra oss ”hemmablinda”. För att försöka motverka denna subjektivitet och eftersträva objektivitet valde vi att söka oss till ett samfund vilket vi själva inte är aktiva i. Därmed är den frikyrka som valts tillhörande ett samfund vilket ingen av oss är verksamma i.

1.6.2 Metod

För att genomföra uppsatsen har tio konfirmander intervjuats. Vid intervjutillfället ställdes på förhand bestämda frågor vilka utgick från tre tema så som religiös bakgrund, konfirmandernas tal om kristen tro och kristen identitet i allmänhet samt konfirmandernas tal om synen på sin egen kristna tro och kristna idenitet.³³ Intervjuerna har varit av kvalitativ karaktär där frågeställningarna och syftet för den aktuella studien varit i fokus. Med anledning av den kvalitativa intervjumetoden har en tolkning och analys sedan gjorts av intervjuerna.

Att använda sig av kvalitativa intervjuer som metod kan naturligtvis diskuteras då kroppsspråk, röstens tonfall och sättet att ställa frågor kan ha stor inverkan dels på den som blir intervjuad men även

³³ För att se intervjufrågor se bilaga i.

för den som intervjuar. Vidare är forskningsintervjun ej något neutralt samtal mellan intervjuaren och den intervjuade, detta då det är intervjuaren vilken kontrollerar och definierar situationen.³⁴ Resultatet av intervjuerna i denna studie kan med anledning av ovan nämnda faktorer påverkas. Intervju som metodform valdes dock då vi ansåg det viktigt att konfirmanderna fick med egna ord uttrycka deras åsikter och tankar kring kristen tro och identitet. Steinar Kvale menar att ”Den kvalitativa forskningsintervjun söker förstå världen ur den intervjuades synvinkel, utveckla innebörden av människors erfarenheter, frilägga deras livsvärld före de vetenskapliga förklaringarna.”³⁵ Kvales tankar kring den kvalitativa forskningsintervjun är något som det tagits fasta på i valet av metod för denna studie. Kvale poängterar vidare att intervju undersökningar varken innebär en helt subjektiv eller objektiv kunskap utan leder till en kunskap vilken är skapad och prövad intersubjektivt genom samtal med andra.³⁶ Vid kvalitativa intervjuer finns det vidare möjlighet att ställa följdfrågor, detta anser vi vara betydelsefullt då den intervjuade ges möjligheter till att förtydliga och vidareutveckla sina tankar och svar. Med anledning av att denna uppsats behandlar tio konfirmanders tankar och åsikter kring kristen tro och kristen identitet bör det poängteras att denna studie inte syftar till att vara generaliserbar. Studiens kvalitativa metod syftar till att visa på mönster snarare än generaliserbarhet. Att som positivisterna eftersträva renodlande av faktorer där målet är att nå fram en till säker och generaliserbar kunskap anser inte vi är nödvändigt.³⁷ Detta då kvalitativ forskning öppnar för variationer, mångfald och komplexitet då varje situation och människa är unik.³⁸ Vi anser att denna studie istället visar på mönster i hur ungdomar talar om kristen tro och kristen identitet i dagens svenska samhälle.

De tio konfirmanderna har slumpvis valts inom den konfirmationsundervisningsgrupp som besökts. Urvalet har gjorts genom att ledarna för konfirmationsgruppen valt tio stycken konfirmander vilka ställde upp frivilligt på intervjuerna. Därav är urvalet av konfirmander beroende av frivillighet och ej på könsfördelning detta då vi med hänvisning till de etiska föreskrifterna för humanistisk forskning ansåg det viktigt att konfirmanderna deltog frivilligt.³⁹

Enligt de etiska föreskrifter som rekommenderas av vetenskapliga rådet för humanistisk och samhällsvetenskaplig forskning har vi skriftligen bett om målsmans samtycke för användandet av intervjuerna i denna studie då konfirmanderna är under 15 år.⁴⁰ För att få målsmans samtycke erhöll konfirmanderna ett brev till målsman där vi bad om deras underskrift.⁴¹ Vi var vidare noga med att underrätta konfirmanderna utifrån de etiska föreskrifterna samt att informera om studiens syfte. Konfirmanderna informerades om att medverkan var frivillig samt att vi ej kommer att använda oss av deras personuppgifter i studien.

³⁴ Kvale, *Den kvalitativa forskningsintervjun* (1997), s. 13.

³⁵ Kvale, *Den kvalitativa forskningsintervjun* (1997), s. 9.

³⁶ Kvale, *Den kvalitativa forskningsintervjun* (1997), s. 268.

³⁷ Widerberg, *Kvalitativ forskning i praktiken* (2002), s. 24.

³⁸ Widerberg, *Kvalitativ forskning i praktiken* (2002), s. 30.

³⁹ Vetenskapsrådet, http://www.vr.se/download/18.6b2f98a910b3e260ae28000360/HS_15.pdf, (2006-12-10).

⁴⁰ Vetenskapsrådet, http://www.vr.se/download/18.6b2f98a910b3e260ae28000360/HS_15.pdf, (2006-12-10).

⁴¹ För att se brev till föräldrar se bilaga ii.

Vi anser det vidare viktigt att konfirmandernas svar under intervjuerna ej påverkas av varandra, vilket kunde ha skett vid en gruppintervju, därmed har konfirmanderna intervjuats en och en. Vidare delades konfirmanderna upp oss sinsemellan vilket resulterade i att vi intervjuade fem konfirmander vardera. Detta med anledning av den begränsade tid som gavs till förfogande för genomförandet av intervjuerna.

Ljudupptagning gjordes vid intervjutillfället för att ge en så rättvis bild av intervjuerna som möjligt. Som vi ser det undviker vi som intervjuare genom ljudupptagning att endast det som vi finner intressant och relevant vid intervjutillfället antecknas. Genom ljudupptagning får vi istället med hela intervjun och kan i efterhand reflektera och analysera över de frågor och svar som givits. Efter intervjutillfället lyssnade vi på ljudupptagningen som gjorts och skrev ut alla intervjuer. Detta för att få en bild av de intervjuer som gjorts och utefter denna bild reflektera och analysera. Vidare gjordes även ljudupptagning för att dokumentera det som sagts för att göra vår studie kontrollerbar och tillförlitlig.

1.6.3 Hur kändes det?

Innan intervjuerna ägde rum kände vi oss spända och förväntansfulla över hur mötet med ungdomarna skulle bli och hur intervjuerna skulle gå. Trots att ingen av oss hade någon rutin, vad gäller intervjuer som forskningsmetod, upplevde vi ändå en trygghet då vi kände oss hemma i den miljö vi skulle besöka samt den åldersgrupp vi skulle intervjuas. Väl på plats kände vi oss väl mottagna och välkomnades både av ledare samt konfirmander. Vi fick båda känslan av att konfirmanderna var intresserade och var nyfikna på den studie de skulle delta i. Vi uppfattade det som att ungdomarna kände sig utvalda och speciella bland annat med anledning av att vi kom från en större stad till en mindre ort för att besöka dem.

De konfirmander vilka frivilligt ställde upp i vår studie var vi ej bekanta med sedan tidigare, dock upplevde vi att det var lätta att få kontakt med. Väl i intervjusituationen uppfattade vi det som att konfirmanderna gav genomtänkta svar och kändes säkra på vad de tyckte och tänkte vad gällde de frågor vi ställde dem. Intervjuerna upplevdes därmed avslappnade och intressanta där konfirmanderna kändes villiga att svara på intervjufrågorna.

Att det var en könsrelation där vi som två unga tjejer intervjuade både flickor och pojkar i tonåren kan ha haft inverkan på intervjusvaren och även på vårt sätt att ställa frågor. Dock är detta inget vi medvetet lagt märke till då vi försökt förhålla oss neutrala till båda parter.

När vi så begav oss hemåt och utvärderade de intervjuer vi gjort kände vi oss nöjda med både vår egen och konfirmandernas insats. Sammantaget upplevde vi intervjutillfället lärorikt och givande.

2 Forskningsöversikt

Det finns en mängd forskningsstudier, så väl i Sverige men även internationellt, vilka belyser individens identitetsarbete i allmänhet. Trots detta finns det relativt lite forskning, dels när det gäller forskning i Sverige men även internationellt sett, som fokuserar på ungdomars syn på kristen identitet och kristen tro. Nedan följer ett urval av den litteratur vi funnit relevant att belysa i denna studie för att ge en bild av var forskningen idag står kring ungdomars syn på kristen tro och kristen identitet.

2.1 Drift from the churches

William K Kay och Leslie J Francis har sammanställt ett antal studier vilka gjorts i USA under en tidsperiod av 25 år. Bokens titel är *Drift from the churches. Attitude Toward Christianity During Childhoos and Adolescence*.⁴² Samtliga studier vilka sammanställts i den aktuella boken innefattar frågor kring vad människors olika attityder mot kristendomen kan bero på. Studierna undersöker om ungdomars attityder till kristendomen kan ha ett samband med till exempel skolan, den kognitiva utvecklingen, maskulinitet och femininet, en människas välbefinnande, mental hälsa och vetenskap. Forskarna ställer frågor som hur och varför blir vissa ungdomar kristna? Är religiösa människor gladare än andra?

Genom denna bok kommer forskarna fram till tre huvudslutsatser. Huvudslutsatserna innefattar olika faktorer när det gäller vilka olika attityder ungdomar kan ha till kristendomen och vad det kan bero på att de lämnar kyrkan. Den första slutsatsen är att det är naturligt att en del ungdomar lämnar kyrkan under uppväxten. Forskarna pekar på studier som gjorts vilka visar på att antalet ungdomar som lämnar kyrkan ökar desto högre upp i skolåren de kommer. Det finns vidare även studier som visar på att det skett en ökning från 1970-talet till 1990-talet i antalet ungdomar vilka lämnar kyrkan. När det gäller den andra slutsatsen skriver forskaren om vikten av att jämföra olika faktorer vilka möjligen kan ha inflytande och därmed bidrar till orsaken att ungdomar lämnar kyrkan under uppväxten. Bidragande orsaker som forskarna särskilt fokuserat på är skol- och hemmiljön, ungdomars ålder, kön samt personlighet. Den tredje och sista slutsatsen som tags upp av forskarna fokuserar på konsekvensen som möjligen är associerade till att ungdomar lämnar kyrkan. Fokus har här lagts på ungdomars attityder till andra, deras attityd till dem själva och deras syn på moral.⁴³

2.2 Talande tro – Ungdomar, religion och identitet

Talande tro är en antologi som är skriven av ett flertal författare och innehåller en mängd studier.⁴⁴ Samtliga studier fokuserar på att analysera hur olika grupper inom vår samtida ungdomskultur förhåller sig till religion, religiositet och identitet. Antologins syfte är att åskådliggöra några exempel

⁴² William & Francis, *Drift from the churches. Attitude Toward Christianity During Childhoos and Adolescence* (1996).

⁴³ William & Francis, *Drift from the churches. Attitude Toward Christianity During Childhoos and Adolescence* (1996), s. 141-142.

⁴⁴ Larsson (red.), *Talande tro- ungdomar, religion och identitet* (2003).

på hur ungdomar i Sverige står i relation till frågor kring meningen med livet, religionens funktion och skapande av en identitet.

Helena Inghammar är en av författarna i denna antologi och har skrivit om det som ansluter sig mest till vårt forskningsområde, *Ungas religiositet och konservativa kristna ungdomsrörelser*.⁴⁵ Inghammar ställer frågor om vad det är som gör att unga människor söker sig till kristna konservativa rörelser vilka erbjuder tydliga svar när det gäller tro, normer och värderingar. Författaren beskriver både positiva och negativa sidor hos de aktuella kristna rörelserna och diskuterar vidare ungdomars olika sätt att brottas med tro och livsfrågor. Inghammar refererar mycket till Göran Bergstrand i resonemanget kring unga människors religiositet.⁴⁶ Här talas det om att ungdomars religiositet ofta är kännetecknas av dogmatism, moralism och ritualism. Med detta avses att en människas tro kännetecknas av egenskaper som tanken att denne har den rätta tron, tillämpar en stark morallära samt tror sig använda sig av de ”rätta” ritualerna. Den komplicerade ungdomstiden då en tro många gånger kan tyckas vara given och naturlig, kan vara en av anledningarna till unga människors strikta förhållningssätt till sin religiösa tro.

2.3 Ungdom, religion og identitet

I arbetet *Ungdom, religion og identitet* behandlar författaren Trond Eliv Hauge frågor kring ungdomar och kristen tro i Norge.⁴⁷ Studiens infallsvinkel till ungdomsfältet består i en enkätundersökning där deltagarna består av drygt 2000 ungdomar som konfirmerar sig inom den norska kyrkan år 1977. Konfirmanderna som deltar i undersökningen är mellan 14-16 år och är utspridda över hela Norge. Det insamlade materialet ingick i ett landsomfattande försök i Norge med att utforma en ny plan för konfirmation inom den norska kyrkan.

Denna studie ger en bred redogörelse för norska konfirmanders förhållningssätt till den kristna tron och Hauge söker med stöd i sin studie svara på frågor om norska ungdomars religiösa identitet.

Boken är indelad i två avsnitt där det ena avsnittet redogör för ungdomarnas religiösa utveckling och de faktorer i ungdomarnas uppväxtmiljö som bidragit till att forma denna utveckling medan det andra avsnittet går närmare in på beskrivningar av studiens utvalda konfirmanders förhållande till uppväxtmiljö, religiösa uppfattningar och värderingar. Hauge visar i sin studie på hur konfirmandernas religiösa uppfattningar och värderingar ser olika ut och att detta är beroende på vilka sociala och religiösa erfarenheter konfirmanderna har.

Med grund i studiens omfattande enkätundersökning drar Hauge slutsatsen att uppväxtmiljö och socialiseringsmiljöer mer eller mindre påverkar ungdomars kristna tro och identitet men att det också föreligger ett visst inre samspel hos den enskilda individen. Sammanfattningsvis hävdar Hauge att en människas religiositet består av ett samspel mellan yttre sociala faktorer och inre personliga faktorer och att en medvetenhet om detta hjälper människan att förstå unga och dess religiösa identitet.

⁴⁵ Inghammar, ”Ungas religiositet och konservativa kristna ungdomsrörelser” (2003).

⁴⁶ Bergstrand, *Tro och misstro* (1988), s. 38-45.

⁴⁷ Hauge, *Ungdom, religion og identitet. En undersøkelse blant 15-åringer i ulike oppvekstmiljø* (1983).

2.4 Ung 2000 –Röster ur den framtida kyrkan

Författaren Peter Ekmans förhoppning med rapporten *Ung 2000- Röster ur den framtida kyrkan* är att inspirera till en diskussion i Sverige kring ungdomsarbete i kyrklig regi.⁴⁸ Genom intervjuer och samtal med ungdomar ger författaren sin bild av hur och vad ungdomar i ett senmodernt samhälle tänker, resonerar och drömmer. Hur förhåller sig ungdomar till en kristen livsåskådning och är en kristen tro alls tänkbar för denna grupp? Författaren beskriver ungdomarnas situation vilken är berörd av samhällets reflexivitet, tanken om evig ungdom, medial påverkan och människans stor konsumtion. Ungdomar sviker kyrkan och konfirmandantalet minskar. Författaren tar de svikande siffrorna på ungdomars medverkan i kyrkan på allvar och med grund i författarens samtal och möten med dagens ungdomar diskuteras ungdomars tankar och förhållande till kyrkan samt hur kyrkan kan möta dagens ungdomar på deras egna villkor.

2.5 Righteous- Dispatches from the evangelical youth movement

Lauren Sandler beger sig ut i USA och reser från kust till kust för att träffa amerikanska ungdomar. Författaren och journalisten Lauren Sandler skildrar i *Righteous: Dispatches from the evangelical youth movement*, en förändrad ungdomskultur som breder ut sig i USA.⁴⁹ Den förändrade ungdomskulturen beskrivs som en förändring där kristna ungdomar i USA bedöms blanda ihop religion och politik. Under sin resa träffar Sandler bland annat skateboard-evangelister och medlemmar i en rock- antiabortgrupp. Boken ger en mycket kritisk bild till det fenomen som beskrivs i boken, där ungdomar befinner sig med fötterna i två helt skilda kontexter, där den ena kontexten är konservativt kristen. Orsaken till att människor söker sig till dessa typer av sammanhang hävdar författaren beror på att samhället idag är fullt av frågor kring livets mening, värden och normer vilket människan i ett sekulärt samhälle hungrar och söker svar på. Författaren menar att en kristen kontext till skillnad från det övriga samhället, behandlar frågor om livet, värden och normer samt att kristendomen många gånger äger svar dessa frågor. Anledningen till att så många ansluter sig till konservativa kristna kontexter menar författaren beror till stor del på att det i dessa sammanhang finns givna svar och normer vilket många människor, med särskilt fokus på unga, söker efter.

Studien vill vara en röst i den pågående debatten kring religion i USA och framhåller vikten av att den sekulära massan i USA måste ta sitt ansvar för de människor som söker svar och en mening. Vidare bör de även överta det ansvar, som kyrkan annars gör, för de människor som har det svårt och söker svar och en mening med livet. Lauren Sandler uppmanar den sekulära människan till att hitta en drivkraft som kan inspirera och få människor till att finna en mening med livet och utan religiösa svar och grunder finna en himmel på jorden.

⁴⁸ Ekman, *Ung 2000- Röster ur den framtida kyrkan* (1998).

⁴⁹ Sandler, *Righteous: Dispatches from the evangelical youth movement* (2006).

3 Resultat och analys

3.1 Resultat och analysdelens disposition

De frågor som ställs vid intervjutillfället är tematiskt indelade enligt följande rubriker: ”konfirmandernas bakgrund”, ”konfirmandernas tal om kristen tro och identitet i allmänhet” samt ”konfirmandernas tal om synen på sin egen kristna tro och kristna identitet.” Anledningen till denna tematiska disposition av intervjuernas frågor och svar beror på att studiens frågeställningar fått ligga till grund. Dispositionen syftar därmed till att göra texten mer lättöverskådlig för läsaren.

För att förtydliga studien, göra studien trovärdig samt visa på en genomskinlighet återges ett flertal citat av de svar konfirmanderna ger vid intervjutillfället samt av de intervjufrågor som ställs. Citaten som återges i resultatdelen är utskrivna exakt utefter vad konfirmanderna svarar. Tilläggas bör även att konfirmanderna tilldelats fiktiva namn detta då konfirmandernas identitet ska hållas anonym men även för att göra studien än mer lättöverskådlig.

Vidare har valet gjorts att sammanföra resultat och analys då en sådan disposition ger en god helhetsbild av studien. Efter varje temas resultat följer således egna reflektioner och analyser. I den analys som gjorts har vi även reflekterat över huruvida konfirmandernas intervjusvar är förenliga med dagens identitetsforskning, vilken återgivits i den teoretiska ramen för denna studie.

3.2 Religiös bakgrund

Vid intervjutillfället ställs inledningsvis frågor kring konfirmandernas kristna bakgrund, frågorna syftar till att lyfta fram hur ungdomarna socialiserats in i den kontext de idag befinner sig i. Frågor som ställs till konfirmanderna behandlar huruvida ungdomarna kommer från en kristen familj eller ej, huruvida dessa konfirmander varit vana att besöka en kyrkas aktiviteter, så som ungdomssamlingar och gudstjänster sedan tidigare, samt varför de valt konfirmationsundervisning.

3.2.1 Socialisation inom familjen

Samtliga konfirmander är uppväxta i en miljö där kristen tro mer eller mindre varit en naturlig del av deras liv. De flesta konfirmander talar vid intervjutillfället om att familjen de är uppväxta i positionerar sig som kristna och därav är kristendomen en naturlig del i deras liv. Konfirmanden Frida talar om en uppväxt där ena föräldern positionerar sig som kristen medan den andre föräldern ej gör detta, denne definierar sig i stället som ”sökare”. Frida menar dock att kristendomen funnits med som en naturlig del av hennes liv under uppväxten.

Några konfirmander nämner släktens betydelse för deras väg till en kristen kontext. En av dessa konfirmander berättar hur hela hennes familj blev kristen vid ett tillfälle, detta då släkt tog med dem till en gudstjänst. Konfirmanden berättar att kristendomen därefter funnits med som en naturlig del i familjelivet

Kristina: Kommer du ifrån en kristen familj?

Henrik: Inte från början men hela familjen blev det när min kusin släpade med oss på ett möte.

En konfirmand, vid namn Carolina, avviker från de övriga konfirmanderna. Carolina talar om att en kompis var betydande för hennes väg till kyrkan och kristendomen, därav har kristendomen ej funnits med som en naturlig del under hela hennes uppväxt. Carolina svarade vid intervjutillfället: ”Eh, jag följde med en kompis hit så det var på den vägen.”

3.2.2 Konfirmandernas vana av en kristen kontext

När det gäller huruvida konfirmanderna varit vana vid att delta i en kyrkas aktiviteter sedan tidigare, tenderar de konfirmander vilka har en familj som positionerar sig som kristna till större del än de övriga besöka en kyrka mer regelbundet. Nedan följer citat av två konfirmander vilka båda nämner under intervjuerna att de är uppvuxna i en kristen kontext:

Kristina: Var du van att gå i kyrkan innan?

Johanna: Ja, jag har gått sedan jag var liten.

Kristina: Var du van vid att gå i kyrkan innan?

Ingela: Ja, men det var inte alltid det roligaste.

Av de konfirmander vilka inte kommer från en kristen bakgrund berättar de flesta att anledningen till deras väg till kyrkan berott på släkt eller vänner. Nedan följer två exempel på vad dessa konfirmander svarar vid intervjutillfället:

Lena-Carin: Är du van att gå till kyrkan? Har du gått dit sen du var liten och så eller?

Carolina: Eh, nej det har jag inte gjort.

Lena-Carin: Vad kommer det sig att du började gå hit då?

Carolina: Eh, jag följde med en kompis hit så det var på den vägen.

Lena-Carin: Kommer du från en kristen familj själv?

Carolina: Nej, det gör jag inte.

Lena-Carin: Hur kommer det sig att du konfirmerar dig här i kyrkan?

Erika: Eh, ja jag brukar gå på ungdomsmötena på fredagar så man känner många här och så. Så det är ju kul.

Lena-Carin: Hur kommer det sig att du började gå hit på ungdomsmöten här då?

Erika: Det var nog, eller hur var det. (skratt) Jo, mina kusiner tog med mig hit.

3.2.3 Konfirmandernas tal om motiv för valet av konfirmationsundervisning

Vid intervjutillfället ställs vidare en fråga som behandlar anledningen till varför ungdomarna valt konfirmationsundervisning. Svaren är av varierande karaktär, där det bland annat finns de ungdomar vilka fokuserar på lärande i sina intervjuvar. Konfirmanden Anders menar att ”(...) ja, det är liksom

så här att, ja, man vill lära känna Gud, lära sig lite mer också samtidigt som det är en go gemenskap också.” Beatrice menar att ” Jag ville liksom lära mig mer repetition om tron.” Ingela fortsätter på samma tema som de två föregående konfirmanderna, och svarar att hon valt konfirmationsundervisning ”(...) för att få lära mig mer om vad det innebär att vara kristen.”

En annan faktor, vilken påverkat konfirmandernas val av att gå på konfirmationsundervisning, är att konfirmationsundervisningen ses som ett naturligt och självklart val i deras liv. Daniela berättar att ”Det har varit en sån där självklar grej. Jag är uppvuxen i en kristen familj så det har varit som en sed eller vad jag ska säga eller en tradition mera.” Frida beskriver att ”Det kändes ganska naturligt, aldrig tänkt på att jag inte skulle göra det.” Greta svarar att ”Det är ganska självklart, min pappa är präst och jag har vuxit i tron. Jag har trott på Gud ända sedan jag var liten. Det är en självklarhet att man gör det bara” medan Johanna och Ingela svarar att ”Mina föräldrar är kristna så det har varit ganska självklart” samt ”Jag är uppvuxen i en kristen familj, jag har alltid trott att det finns något över så att säga.” Den sistnämnda konfirmanden Ingela påpekar även att hon ej tror att hon hade valt att gå på konfirmationsundervisning om hon inte hade kommit från en kristen familj. Av de konfirmander, vilka anser att konfirmationsundervisningen är något självklart och naturligt, kommer samtliga från en familj där någon eller flera inom familjen kallar sig kristna.

Två konfirmander, vilka ej är uppvuxna i en kristen kontext, menar att deras återkommande besök till kyrkan bidragit till att de trivs i kyrkan och det är anledningen till att de valt att konfirmera sig. Erika svarar att ”Eh, ja jag brukar gå på ungdomsmötena på fredagar så man känner många här och så. Så det är ju kul” medan Carolina beskriver följande:

Lena-Carin: Du konfirmerar dig här i kyrkan och hur kommer det sig att du gör det?

Carolina: För att jag går här och tycker att det är kul att vara här och då blev det att jag konfirmerar mig här.

Lena-Carin: Vad menar du med att du går här?

Carolina: Eh, jag går på ungdomssamlingarna och på söndagar och så.

Lena-Carin: Har du gått hit länge?

Carolina: 1,5 år tror jag.

Till sist finns det en konfirmand vilken valt att gå på konfirmationsundervisning av två anledningar, där en av anledningarna endast nämns av denne konfirmand vid intervjutillfället. Konfirmanden Henrik talar om den materialistiska sidan av konfirmationen och säger att ”Jag vill ha presenter men jag vill också komma närmare Gud.”

3.2.4 Analys av religiös bakgrund

Enligt många av dagens identitetsforskare påverkas en individ i sitt identitetsskapande av faktorer i form av olika maktaspekter. Tidigare var en av dessa faktorer i det svenska samhället statskyrkan medan det i dagens postmoderna samhälle har övergått till andra maktaspekter så som föräldrar, samhälle, kultur samt vänner. Dessa yttre faktorer som påverkar en människa och dess val av identitet

kan enligt forskare vara mer eller mindre medvetna.⁵⁰ Genom de intervjuer som gjorts för denna studie kan det konstateras att den största andelen konfirmander menar att de valt konfirmationsundervisning då de anser den vara ett självklart och naturligt val i deras liv. Det naturliga och självklara valet, vilket de anser att konfirmationsundervisningen är, består många gånger i att de kommer från en kristen bakgrund. I fallet med dessa konfirmander verkar det som att en medvetenhet finns kring varför de befinner sig i den aktuella kristna kontexten, konfirmanderna nämner att de kommer från en kristen bakgrund vilket därmed lett till att valet av konfirmationsundervisning varit självklart. En konfirmand visar dock på sin medvetenhet kring maktaspekter genom att poängtera sin osäkerhet kring huruvida denne verkligen gått på konfirmationsundervisning om den inte kommit från en kristen bakgrund. När flertalet forskare inom identitetsforskningen talar om maktaspekter menar de att vad en individ ser som sin identitet och tillhörighet är kopplat till de val som för individen är mer eller mindre frivilliga. Trots att det i dagens svenska samhälle talas mycket om den postmoderna människans många valmöjligheter, när det gäller identitetskonstruktioner, anser vi oss kunna genom de intervjuer som erhållits konstatera att uppväxtmiljön och familjen har en stor påverkan i ungdomars identitetskonstruktion.⁵¹

Att föräldrar i detta fall kan verka som en maktaspekt är tydligt, dock befinner sig konfirmanderna i den åldern då frigörelse från föräldrar blir alltmer central och föräldrarnas påverkan spelar allt mindre roll. Föräldrarnas minskade påverkan kan möjligen ses hos de konfirmander vilka nämner att gemenskapen spelat en stor roll i deras val av att gå på konfirmationsundervisning. Gemenskapen dessa konfirmander talar om är en gemenskap som de genom att gå på ungdomsmöten samt gudstjänster menar att de får ta del av. Då ungdomstiden i regel består av en frigörelse från föräldrar menar forskare att vänner får en allt större inverkan och roll i ungdomars liv. Grupptillhörighet samt vänner har många gånger ett allt större inflytande i identitetsskapandet detta då identiteten kan stärkas genom en känsla av tillhörighet.⁵² Många gånger söker sig ungdomar till grupper med starka ledare och tydliga ramar vilket i fallet av denna studie möjligen kan vara kyrkans gemenskap och därmed dess konfirmationsundervisning.⁵³

3.3 Konfirmandernas tal om kristen tro och kristen identitet i allmänhet

Konfirmanderna får vid intervjutillfället svara på frågor som kretsar kring vad konfirmanderna anser att det innebär att vara kristen, hur en kristen bör vara, vilka egenskaper en kristen bör ha samt om det finns något som en kristen bör leva upp till. Frågor vilka visar konfirmandernas syn på kristen tro samt kristen identitet i allmänhet.

⁵⁰ Von Brömssen, "Identiteter i spel- Den mångkulturella skolan och nya etniciter" (2006), s. 47.

⁵¹ Wellros, *Språk, kultur och identitet* (1998), s. 17-19.

⁵² Frisé, Ann, *Identitet och livsåskådning* (2006), s. 62-63.

⁵³ Frisé, "Identitet och livsåskådning" (2006), s. 62-63.

3.3.1 Innebörden av att vara en kristen

Den första frågan som ställs inom detta tema är vad det enligt konfirmanderna innebär att vara en kristen. På denna fråga svarar den största delen av konfirmanderna att tron på Gud, Jesus samt bibeln är de mest centrala faktorerna. Detta visar sig bland annat genom svar där vikten av att följa bibelns bud och lagar poängteras och att om man som individ positionerar sig som kristen bör man försöka efterleva detta.

Anders: (...) följa de bud och lagar, eller lagar och lagar. Men bestämmelser liksom så här som Jesus sade och den sade och det han gjorde. Försöka liksom följa och försöka liksom efterlikna också.

Carolina: Eh, ja, det är väl mest att man tror på Gud och så. Inte att man behöver vara på ett speciellt sätt utan mer att man bara tror.

Lena-Carin: Vad menar du med att tro på Gud då? Vad betyder det?

Carolina: Eh, att tro att han finns och att Jesus har funnits här på jorden och att ja och så.

Erika: Eh, att man tror på Bibeln och vad Jesus och Gud säger och så där. Att man och försöker leva i det.

Ingela: En kristen person är någon som tror på att Jesus är Guds son och som förstår vad det innebär och använder det.

Någon konfirmand poängterar att det är den personliga gudstron som är det mest relevanta i sammanhanget vilket följande citat visar på:

Greta: Det innebär att man själv tror på Gud, att man har en personlig tro. Vissa säger att alla i Sverige som inte är muslimer eller något annat är kristna men jag tycker att om man ska säga att man själv är kristen måste man ha en tro på Gud.

Vidare finns det de konfirmander vilka tolkar frågan, kring vad det innebär att vara kristen, på ett annat sätt i jämförelse med de övriga konfirmanderna. Dessa talar om vad en kristen tro kan bidra med i en människas liv. Dessa menar att genom en kristen tro och kristen identitet får människan mening med livet, den kristen upplever ingen tomhet, det finns en trygghet i tron och att en kristen blir starkare som person. Nedan följer några citat som visar på hur konfirmanderna beskriver detta med egna ord:

Daniela: Jag tycker att man har en trygghet i mycket och i det man gör. Att man känner på nåt sätt att man har en mening med sitt liv. Eller vi gjorde en uppsats i skolan, ”meningen med mitt liv”. Och då var det ju mycket lättare liksom för oss kanske än andra klasskompisar. ”Jo men jag tränar fotboll”, ”jag vill bli känd”, nej men det känns inte så meningsfullt.

Ingela: Att vara kristen innebär en hel massa grejer. Man blir starkare som person om man är kristen men det beror också på hur religiös man är. Om man är religiös blir man en starkare person och man tänker liksom mer. Om man inte tror då är det inte så mycket att man bryr sig över huvud taget.

Kristina: Vad är det man bryr sig om när man är kristen?

Ingela: Om övre makter och livet efter.

En annan konfirmand är inne på samma linje som ovanstående men uttrycker även sin fascination över ett tankesätt skiljt från dennes eget, nämligen att allting skulle vara en slump. Konfirmanden menar att innebörden av att vara kristen bland annat är att inte se på livet som om allting är en slump utan snarare att det finns en tanke med allt, att det finns någon eller något bakom allt som sker och händer. Konfirmanden kopplar ihop tänkande kring slumpen med sin tro på att ett liv utan en kristen tron skulle innebära en tomhet:

Frida: Det man tänker på först tycker jag är att något som man har som inte andra människor har, man har en mening något att leva för. Det kan jag ofta tänka på när man tänker på människor som inte är kristna så undrar jag om de tror att allting är en slump? Det gör mig lite fascinerad. För jag tycker att det verkar ganska svårt att tro på att allting är en slump. Allting skulle nog kännas mycket tommare utan en tro. Därför tycker jag att en kristen är någon som har en mening med livet.

3.3.2 Talet om kristna egenskaper

För att komma konfirmanderna lite närmare, när det gäller vad de anser att kristen tro och kristen identitet i allmänhet innebär, ställs frågan till konfirmanderna huruvida de anser att det finns några egenskaper vilka en kristen bör ha. Till skillnad från de varierande svar som gavs av konfirmanderna på frågan angående vad en kristen bör göra är svaren på denna fråga i stället relativt likartade. Detta då många av konfirmanderna talar om att en kristen bör, på ett eller annat sätt, bry sig om människor i omgivningen. Konfirmanderna talar om att en kristen bör vara pålitlig, ärlig, öppen, hjälpsam, snäll mot andra människor, att individen ska behandla alla som denne själv vill bli behandlad, individen ska vara omtänksam, tänka på andra samt försöka vara kärleksfull. En konfirmand menar att en egenskap så som hur en människa bemöter människor i dess omgivning ej behöver komma från en kristen, dock hävdar konfirmanden att detta är en egenskap som ofta hör en kristen till:

Carolina: Eh, mm det är väl lite som man själv eller som man vill bli bemött. Eller det behöver ju inte komma just från någon kristen person eller det vill man ju liksom från alla. Men oftast är det ju så att de kristna man möter är ju oftast väldigt snälla och väldigt bemötande och så. Om man säger så.

Konfirmanden Daniela drar egenskaperna ytterligare ett steg och hävdar att spridandet av den kristna tron inte endast är något som en kristen bör göra utan bör vara en egenskap som en kristen ska besitta. Daniela menar att en kristen ”(...) brukar vara mer öppen, typ öppen för andra och mera glad och sprida sin tro, det glada budskapet.”

Ytterligare två av konfirmandernas svar återstår på denna fråga, deras svar skiljer sig dock något från de övriga konfirmandernas tankar kring vad för egenskaper en kristen bör ha. Den ena av dessa två konfirmander beskriver att det i hennes fall skett en utveckling när det gäller hennes tankar kring en kristen persons egenskaper, Frida menar att:

Frida: När man var liten så tänker man inte så mycket på Gud men nu när man börjat på konfirmationsundervisning så blir det lite mer så att man tänker aha man kanske ska tänka lite på vad man faktiskt gör, säger och betar sig

Den återstående konfirmanden Henrik menar att det centrala är en tro på Jesus och menar att för övrigt kan en kristen vara hur den vill. Konfirmanden lyfter därmed alltså inte fram någon egenskap som denne anser att en kristen person bör ha.

3.3.3 Vad en kristen bör leva upp till

Konfirmanderna fick vidare svara på vad de anser att en kristen bör leva upp till. Konfirmandernas tankar kring detta skiljer sig i många fall åt konfirmanderna emellan, variationen visar på den mångfald av åsikter vilka kan finnas i en grupp som denna.

Till en början finns det de konfirmander vilka anser att en kristen ej behöver leva upp till några speciella saker men poängterar dock trons betydelse. Konfirmanden Carolina menar att "(...) jag tycker bara att så länge man tror på Gud och Jesus så då är man kristen." Ingela talar i stället om att "(...) man bör ju vara någorlunda religiös och ha någon slags kontakt med Gud."

Till skillnad från de ovannämnda två konfirmanderna poängterar några andra av konfirmanderna vikten av att stå upp för sin tro i olika sammanhang och menar att detta är något som en kristen bör leva upp till.

Ingela: Jag kan inte säga att det är ett måste för alla kristna men det är klart positivt. Det står i bibeln att man ska dela med sig av vad man har lärt sig om Gud.

Anders: Det är typ allmänt känt att typ kristna alltid ska gå emot allting. (Skratt) Men det är ju inte alltid helt nödvändigt. Ja alltså liksom stå upp för det man tror på är ju en viktig sak.

Några konfirmander tolkar frågan om vad en kristen bör leva upp till som ett efterfrågan efter eventuella kristna levnadsregler som bör efterföljas. Här hänvisar några av de intervjuade till att en kristen bör leva efter det som står i bibeln och även efterleva dess tio budord.⁵⁴ Daniela svarar:

Daniela: Det kanske inte finns några sådana här måsten men det står ju ändå i Bibeln att liksom man bör (...) Att liksom älska sin nästa som sig själv, och sådana grejer. Behandla andra som en själv vill bli behandlad.

⁵⁴ Bibeln 2 Mos 20:1-17.

Påpekar gör dock en av konfirmanderna, Henrik, att alla människor gör misstag men att målet är att göra sitt bästa. Henrik menar att en kristen ”Den bör ju försöka leva efter det som står i bibeln men ingen klarar ju av att hålla allting, alla gör misstag men alla bör försöka göra sitt bästa.”

Andra exempel på svar som konfirmanderna ger kring vad en kristen bör leva upp till är att en kristen ej bör vara falsk i sina handlingar, försöka hjälpa andra människor samt att inte röka eller dricka alkohol. Till skillnad från de ovanstående finns det dock en konfirmand, Frida, som helt och hållet anser att en kristen ej bör leva upp till några särskilda saker, detta med hänvisande till trons personliga beskaffenhet.

Frida: Egentligen inte, jag tycker att religion är väldigt personligt. Jag tycker inte att man kan säga att du är kristen för att du gör så och är sådan utan det är väldigt mycket upp till en själv. Jag kan ha helt andra åsikter än mina vänner som också är kristna och det är det ofta som folk i skolan tolkar fel. Det säger till mig att är du kristen ok då är du sådan, då säger jag nej det är väldigt personligt.

3.3.4 Analys av konfirmandernas tal om kristen tro och kristen identitet i allmänhet

Inom dagens identitetsforskning talas det om att identitet formas i olika sammanhang, inom olika ramar samt i relationen mellan det inre och det yttre. På grund av detta skiljer sig sättet att se på en specifik identitet samt definitionen av denna identitet människor emellan. Beroende på inom vilka sammanhang en individ har formats kan därmed definitionen av till exempel en kristen se olika ut individer emellan.⁵⁵ Genom att intervjua konfirmander kring vad en kristen människa bör leva upp till visar resultatet på en stor variation och mångfald konfirmanderna emellan. Definitionen av vad en kristen bör leva upp till ser därmed olika ut inom den aktuella konfirmandgruppen.

Många konfirmander är dock enade om att det är den personliga tron som är viktig där det personliga ställningstagandet är av stor vikt för kristen tro och kristen identitet. Konfirmanderna fokuserar därmed ej på hur en kristen människa bör vara och leva utan lyfter i stället fram det individualistiska ställningstagandet som viktigt. Konfirmandernas varierande svar, samt fokusering på det personliga ställningstagandet, anser vi möjligen kan vara en produkt av dagens postmoderna samhälle där en alltmer tilltagande privatreligiositet enligt många forskare är ett faktum.⁵⁶

Vidare anser vi att den vikt konfirmanderna lägger vid det personliga ställningstagandet möjligen kan vara ett resultat av dagens postmoderna svenska samhälle där valmöjligheterna, vad gäller normer, värden och livsåskådningar, är många. I ett samhälle som detta, där inget är på förhand givet, blir identitetsskapande allt viktigare för varje individ.⁵⁷ Värden så som individualistiska och självförverkligande får en ökad betydelse.⁵⁸

⁵⁵ Von Brömssen, Kerstin, ”Identiteter i spel –den mångkulturella skolan och nya etniciteter”(2006), s. 46.

⁵⁶ Luckman, Thomas, *The invisible religion; the problem of religion in modern society* (1967), s. 77-106.

⁵⁷ Sjögren, ”Kulturens roll i identitetens byggande” (2003), s. 34.

⁵⁸ Oscarsson (red), *Spår i framtiden: ung SOM-undersökningen, Västsverige 2000* (2002), s. 24.

Konfirmanderna menar därmed att det inte handlar så mycket om vad en kristen människa bör leva upp till, hur denne bör vara samt vad det innebär att vara kristen utan de menar att det är varje människas val av vad denne väljer att positionerar sig som vilket räknas.

3.4 Konfirmandernas tal om synen på sin egen kristna tro och kristna identitet

Vid intervjutillfället ställs frågor vilka åsyftar på konfirmandens syn på sin egna kristna tro och kristna identitet. Frågorna som ställs är huruvida de har några kristna förebilder, om konfirmanderna positionera sig själva som kristna samt vad det är som gör att de i så fall gör det.

Vid intervjutillfället fördjupas intervjun med några konfirmander, detta genom att intervjuerna kommer att behandla hur konfirmanderna ser på dopet samt konfirmationsundervisningens betydelse för deras egna kristna tro och kristna identitet. Trots att inte samtliga konfirmander svara på dessa frågor redovisas de nedan, detta då vi anser att de svar som erhållits ger en bild av vilka olika faktorer som kan ha betydelse för en kristen tro och kristen identitet.

3.4.1 Talet om kristna förebilder

På frågan om konfirmanderna har kristna förebilder svarar ungefär en tredjedel av konfirmanderna bibelns omskrivne Jesus. Detta då till exempel Ingela anser att Jesus var perfekt och att det lönar sig att vara som honom.

Några av konfirmanderna har inga specifika förebilder utan hänvisar till att de flesta kristna fungerar som förebilder.

Erika: (...)eh, det är nog ganska, alltså många kristna inte sådär vissa särskilda. Eller när man ser någon som gör nåt väldigt bra så, så skulle jag också vilja kunna göra.

Lena-Carin: Har du någon kristen förebild?

Carolina: Eh, nej det har jag nog inte riktigt. Eller det är väl lite olika om man tänker liksom så skulle jag vilja ha det och så eller men det är ingen speciell person utan det är folk man möter och det är folk man ser på TV och så som man vet är kristna och så. Det tycker jag är kul.

Lena-Carin: Kan du ge några exempel på någon?

Carolina: Ja, mm Kelly Clarkson. Jag har för mig att hon är kristen. Och ja...

Kändisar fungerar för vissa av de intervjuade konfirmanderna som viktiga förebilder för deras kristna identitet. I följande fall visas det på att kristna kändisar kan verka styrkande för konfirmanderna i mötet med okristna skolkamrater.

Kristina: Har du någon kristen förebild?

Frida: Nej inte direkt. Men om man säger att man någon gång hör kändisar som man tycker sjunger bra och säger att de är kristna på något sätt (...) Blir det lite wow och det känns som att man då det ofta kan vara lite hårt i skolan att vara kristen, känns det som att de här personerna tycker också att de personerna är bra

och då känns det lite coolt att de personerna också är kristna. Då kan man säga det till de som inte är kristna att den här och den här personen är också kristen.

En annan konfirmand, Greta, menar även hon att förebilder kan verka som ett stöd och som en hjälp när det gäller att stå fast vid den kristna tron och den kristna identiteten inför andra. Konfirmanden Greta säger att "(...) det är enklare att veta att man inte har fel när det är någon annan som också tror. Allt känns bättre av att vara flera."

Endast en konfirmand nämner att det finns förebilder i dennes närhet, nämligen ungdomsledarna i kyrkan dit konfirmanden regelbundet går. Dessa ungdomsledare har blivit till förebilder för konfirmanden eftersom dessa ledare ger en stor del av sina pengar till behövande.

Lena-Carin: Har du några kristna förebilder?

Daniela: Andrea och Per. (ungdomsledarna i kyrkan)

Lena-Carin: Vad är det som får dig att tycka det då?

Daniela: Eh, de pratade om det i fredags. De ger väldigt mycket av sina pengar till behövande. De lever ju bara på en lön och så, det tycker jag är väldigt häftigt. Man behöver inte alltid ha allting. Man klarar sig utan det mesta.

Till sist kan det konstateras att genom intervjuerna visar det sig att det inte är en självklarhet för samtliga konfirmander att ha en eller flera kristna förebilder. Det finns någon konfirmand vilken ej nämner någon förebild under intervjun.

3.4.2 Konfirmandernas tal om att positionera sig som kristna

När frågan ställs om konfirmanderna själva positionerar sig som kristna svarar samtliga konfirmander kort och koncist "ja". Dock finns det någon konfirmand som uttrycker en kluvenhet i denna fråga, detta då denne anser att det inte är lätt att i alla sammanhang rakt ut uttrycka sin kristna tro.

Kristina: Kallar du dig själv kristen idag?

Frida: Jag har blivit bättre och bättre på det, för jag tycker verkligen att det har blivit jobbigt i skolan, så om de frågar är du kristen då brukar jag först säga ja jag går till kyrkan. För om man säger just ordet då blir det verkligen aha då är du sådan här och sådan här. Jag försöker verkligen bli mer, att inte vackla, och om man visar sig stark så går de inte på.

Följdfrågan som ställs till konfirmanderna handlar om vad anledningen är till att konfirmanderna positionerar sig som kristna. På denna fråga skiljer sig svaren dock åt. Den största delen av konfirmanderna menar att de positionerar sig som kristna då de har en tro på Gud och Jesus. Några exempel på detta är Henrik som svarar "Tron på Jesus", Johanna som svarar "Jag tror på Jesus och jag går till kyrkan" samt Erikas svar "För att jag eh, jag tror på Jesus och jag tror på Gud och ja." Vidare finns det ytterligare en konfirmand, nämligen Greta, som talar om sin tro på Jesus men använder, till

skillnad från ovanstående, ordet "personlig" tro då hon förklarar varför hon definierar sig själv som kristen. En annan åsikt kommer fram i samtalet med Daniela som påpekar vikten av att som kristen också kalla sig kristen och att det är en självklarhet för denne att bekänna sig som kristen i olika sammanhang. Konfirmanden Daniela menar att om en människa inte kallar sig kristen men dock är troende förnekar denne sin tro vilket Daniela anser inte är något gott. "Det är min tro eller så. Så det är klart att jag ska kalla mig det. Annars så förnekar jag ju det bara och det får man inte göra". En annan konfirmand beskriver svårigheten i att stå för sin tro i alla lägen. Denne konfirmand tar skolan och klasskamrater som ett sådant exempel.

Frida: Jag har blivit bättre och bättre på det för jag tycker verkligen att det har blivit jobbigt i skolan. Så om de frågar är du kristen då brukar jag först säga att jag går till kyrkan för om man säger just ordet då blir det verkligen aha är du sådan här och sådan här. Jag försöker verkligen bli mer att inte vackla och om man visar sig stark så går de inte på.

Vidare finns det en konfirmand som talar om sin tro på Jesus men tar även upp viljan över att försöka följa hans ord, Anders säger "Eh, jag känner själv liksom, jag tror på Jesus och så. Och så försöker man följa det han har sagt då varje dag."

I samtalet om vad som får konfirmanderna att positionera sig som kristna utgår den återstående konfirmanden Beatrice ifrån sin känsla inombords: "Eh, därför att det är att jag känner mig, jag känner liksom Jesus inom mig, att jag känner att han är med mig varje dag och genom allt jag gör."

Ovan nämndes att en kristen bakgrund har för många av konfirmanderna varit en viktig faktor i deras väg till kyrkan. Förutom de konfirmander vilka anser sig ha en kristen bakgrund har, vänner, släkt och läger som kyrkan anordnat varit den utlösande faktorn för att de idag positionerar sig som kristna. En konfirmand beskriver att den var på ett läger med kyrkan utan att veta särskilt mycket om vad det innebär att vara kristen samt kristen tro. Konfirmanden tog dock under detta läger steget till att bli kristen då denne kände att det verkligen är sant att Gud och Jesus finns.

Carolina: Det gjorde jag när jag gick i sexan tror jag. Eh, det var på ett läger och då visste jag knappt någonting om kristendom och så men jag kände att Gud fanns eller ja finns och Jesus och så. Så det var mest att jag kände och så att det här är verkligen sant eller så. Så jag har lärt mig mer och mer efter det.

En annan konfirmand beskriver att denne var på flertalet läger med kyrkan och att denne under dessa läger kände sig kristen men att denna känsla inte behöll sig lika stark efter lägren hemma i vardagen.

Erika: (...) det var så här att jag var på några läger för några år sedan och då började jag väl. Eller jag gick på läger ungefär en gång per år så här och varje läger så bara åh, kändes det såhär jätte gött åh jag är kristen och så. Men sen så var det nog först förra året som jag verkligen bestämde mig för att jag vill leva efter det här och så. Innan var det bara på läger också. Innan var det bara på lägret och så där. Ja, så att, ja det är väl att man ja man ser hur (...) känner hur gött det är att ha någon vid sin sida och inte att man alltid är ensam.

Tilläggs bör att Erika även visar på vad det är som gjort att hon kände att hon ville ta steget att bli kristen. Erika menar att den positiva känslan av att ha ”någon” vid sin sida och att slippa behöva vara ensam.

Några konfirmander talar mer utförligt om vad som påverkat dessa till att bli kristna. En hänvisar till sin kristna bakgrund men hävdar att bibelläsning var det som bidrog till att denne tog beslutet att bli en kristen.

Anders: Det var alltså, jag växte ju upp med kristen grund kan man säga. Men det gör en ju i och för sig inte kristen rätt men jag vet jag läste Bibeln så här. Jag hade fått någon Bibel som jag ville ha så satt jag och läste så bestämde jag mig helt enkelt för det. Det var nog inget riktigt steg. Jag har vuxit upp med det.

De två andra som beskriver vad som påverkat dem att kalla sig kristna är vad de benämner som en ”kristen uppväxt.” Dessa konfirmander beskriver deras eget kristnande inte som ett stort steg utan mer som något de vuxit upp i och som blivit en naturlig del av deras liv. Dock menar dessa konfirmander att dopet fått fungera som ett tillfälle då de tog ett steg för sin kristna tro.

3.4.3 Konfirmandernas tal om dopet

Några av de intervjuade konfirmanderna kommer under intervjun in på tankar kring dopet. Av de konfirmander som talar om dopet berättar att de låtit döpa som ”vuxna”. Beslutet att låta döpa sig beror på att de ville bekräfta sin egna kristna tro. Några exempel är Beatrice som menar att ”(...) det var liksom ett steg till att visa att man ville vara kristen och ville leva med Jesus hela sitt liv” samt Carolina som säger att ”Nu ville jag verkligen bestämma mig för att följa Jesus och leva mitt liv för honom.”

En konfirmand som talar om dopet, är döpt som barn men anser att då barndopet ej är självvalt vill konfirmanden även döpa sig som vuxen. Detta för att konfirmanden själv genom det vuxna dopet vill bekräfta sin kristna tro.

Carolina: Eh, jag döpte mig när jag var liten. Eh, men jag vill döpa mig med vuxendop och så.

Lena-Carin: Vad är det som får dig att vilja göra det då?

Carolina: För det visar ju liksom att man verkligen tror på Gud och så. För när man är liten har man ju inte gjort det själv, det valet. Utan då är liksom det att man vill göra det valet själv och så.

3.4.4 Konfirmandernas tal om konfirmationsundervisningens betydelse

Somliga konfirmanderna får även svara på frågan om konfirmationsundervisningen påverkat dem något när det gäller deras egna kristna tro och kristna identitet. Det finns de konfirmander vilka anser att konfirmationsundervisningen ej har påverkat dem märkbart hittills. De menar att undervisningen hittills till stor del endast bestått av historia och information om kristendomen, vilket konfirmanderna menar att de redan haft kunskap om sedan tidigare. Dock menar en av dessa konfirmander att om denne ser

undervisningen i ett längre perspektiv är dennes förhoppning att undervisningen kommer att påverka längre fram.

Henrik: Lite men inte så mycket hittills. Jag kunde mycket innan, jag har varit med på kristna läger och så. Men det blir väl mer. En grej som har varit coolt är ändå att lära sig sådant man inte visste.

Till skillnad från två föregående konfirmander menar en annan konfirmand att denne fått veta lite mer genom konfirmationsundervisningen kring kristen tro än vad denne konfirmand visste sedan tidigare. Greta svarar ” Ja, jag har fått veta lite mer än vad jag visste innan.”

Konfirmationsundervisningen har för några andra konfirmander haft påverkan på deras tankar kring sitt sätt att leva och hur de bör vara mot andra individer. Den ena konfirmanden, Johanna, svarar: ”Vi fick en uppgift att göra någon glad en gång det gjorde att man gjorde någon glad (...)” Ytterligare en konfirmand talar om konfirmationsundervisningens påverkan, detta citat har dock använts tidigare i resultatdelen. Då användes citatet i samband med vilka egenskaper en kristen individ bör ha, dock talar citatet även om konfirmationsundervisningens påverkan och återupprepas därmed även här. Konfirmanden beskriver det på följande sätt:

Frida: När man var liten så tänker man inte så mycket på Gud men nu när man börjat på konfirmationsundervisningen så blir det lite mer så att man tänker aha man kanske ska tänka lite på vad man faktiskt gör säger och betar sig.

För somliga konfirmander har konfirmationsundervisningen fått ytterligare en betydelse, förutom de redan nämnda faktorerna så som att konfirmationsundervisning gett fördjupad kunskap om kristendomen samt påverkat sättet att tänka kring livet. Konfirmanden Frida vidareutvecklar i stället konfirmationsundervisningens betydelse och beskriver följande:

Frida: Jag tycker att när man kommer hit till konfirmationen efter en ganska tuff dag i skolan, till exempel då det idag varit en ganska tuff dag eftersom vi ska börja läsa religion och kristendom i skolan. Sedan kommer man hit till konfirmation och då känner man att man kan prata om det.

3.4.5 Analys av konfirmandernas tal om synen på sin egen kristna tro och kristna identitet

Samtliga konfirmander positionerar sig som kristna, dock finns det små variationer på vad det är som gör att de kallar sig kristna. Tron på Jesus är ett av de mest förekommande svaren men även svar där vikten av en känsla av att ha Jesus inom sig nämns.

Intressant i samtalet med konfirmanderna, kring huruvida de positionerar sig som kristna eller ej, är att de inte poängterar självklarheten i att kalla sig kristna. Detta kan jämföras med vad konfirmanderna svarade när det gällde frågan om varför de konfirmerade sig där många konfirmander ansåg konfirmationsundervisningen som ett självklart val. Konfirmanderna poängterar i stället, i detta sammanhang, att tron på Jesus är anledningen till att de kallar sig kristna. Detta är intressant då vi anser

att vi än en gång kan återknyta till människans ökade valmöjligheter på grund av kyrkans förlorade makt i samhället. Makten som förr låg på kyrkan har idag förflyttats till vänner, familj, samhälle samt kultur. Konfirmanderna hävdar att det som ligger till grund för deras kristna tro är deras personliga tro på Jesus och poängterar därmed att valet att positionera sig som kristna är deras eget val trots deras bakgrund, vänner samt familj.⁵⁹ De konfirmander vilka kom att tala om dopet visar än en gång på vikten av det egna personliga ställningstagandet för sin kristna tro och identitet. Flera av konfirmanderna har låtit döpa sig som ”vuxna” och menar att detta var ett viktigt steg för att inför andra visa att de beslutat sig för att positionera sig som kristen. Någon konfirmand är barndöpt men vill dock även döpa sig som vuxen, detta för att visa på ett medvetet och personligt ställningstagande. Konfirmandernas fokus, på vikten av det egna ställningstagandet, anser vi även möjligen kan visa på samhällets fokus på det individualistiska och ett samhälle där individens valmöjligheter blir allt fler.⁶⁰

Utifrån den identitetsforskning som finns idag kring maktaspekter kan vi dock ställa oss frågande till om konfirmandernas ställningstagande som kristna verkligen är så fritt som de själva hävdar. Trots allt menar identitetsforskare idag att en människas identitet är något som formas i relation till andra människor och av samhällets påverkan, att människans valfrihet rör sig inom vissa ramar.⁶¹ Förr när kyrkans roll i det svenska samhället var central och dominerande hade kyrkan en stor inverkan på inom vilka ramar en människas tankar och identitet kunde röra sig, idag ser ramarna annorlunda ut.⁶² Påverkbara ramar kan idag exempelvis vara kulturella, politiska och ekonomiska samtidigt som relationen mellan det inre och det yttre hos en individ även spelar in.⁶³

Ett faktum enligt många identitetsforskare idag är att en individs identitet skapas i interaktion med andra individer.⁶⁴ Med anledning av detta ställdes frågan huruvida konfirmanderna hade några kristna förebilder, vår tanke med denna fråga var att förebilderna kan fungera som något konfirmanderna kan relatera till och möjligen inspireras av i sitt skapande av en tro samt en identitet. Konfirmanderna talade om Jesus, kändisar samt ungdomsledare som förebilder. Dock hade konfirmanderna olika sätt att motivera sina val av förebilder. Någon konfirmand menade att dennes förebild fungerade som måttstock för hur en människa bör leva medan en annan konfirmand talade om att förebilderna fungerade som en hjälp, ett stöd samt en trygghet i mötet med icke kristna individer. Konstateras kan, av de svar konfirmanderna gav, att förebilder kan hjälpa till dels i bildandet av en identitet med även i stärkandet samt vidhållandet av en identitet.

⁵⁹ Andersson & Sander, ”Den svenska bakgrunden” (2005), s. 27-28.

⁶⁰ Sjögren, ”Kulturens roll i identitetens byggande”(2003), s. 34.

⁶¹ Jenkins, *Social Identity* (2004), s. 19.

⁶² Andersson & Sander, ”Den svenska bakgrunden” (2005), s. 27.

⁶³ Von Brömssen, ”Identiteter i spel –den mångkulturella skolan och nya etniciteter”(2006), s. 46.

⁶⁴ Von Brömssen, ”Identiteter i spel –den mångkulturella skolan och nya etniciteter”(2006), s. 44.

4 Slutsats

Nedan följer en slutsats av de intervjuer som studien vilar på samt de analyser som gjorts. De intervjuer vi framhåller nedan är de, vilka vi anser ha varit de mest framträdande. Slutsatsen återkopplar till de syften och frågeställningar som ligger till grund för studien. Poängteras bör att den kvalitativa metod som använts i denna studie ej är generaliserbar utan snarare visar på mönster om ungdomars tal om kristen tro och kristen identitet.

Syftet med denna studie har varit att frilägga och analysera ungdomars tal om kristen tro och ungdomars kristna identitetskonstruktioner. Fokus har lagts på ungdomar vilka befinner sig i en kristen kontext så som konfirmationsundervisning. De frågor som studien utgått från har varit vilka faktorer det enligt ungdomarna är som bidragit till att de valt att konfirmera sig samt hur ungdomar, vilka befinner sig i en kristen kontext, talar om sin syn på kristen tro och kristen identitet så väl i allmänhet liksom på det personliga planet.

När det gäller konfirmandernas val av att gå på konfirmationsundervisning anser vi oss kunna konstatera att, konfirmandernas religiösa bakgrund samt konfirmandernas vana vid att delta i en kristen kontext sedan tidigare, varit faktorer som påverkat. Nämnas kan att vanan att delta i kristna kontexter många gånger hänger ihop med att konfirmanderna vuxit upp i en familj som positionerar sig som kristna.

Flertalet av konfirmanderna talade om att konfirmationsundervisningen var ett självklart och naturligt val i deras liv. Det visade sig många gånger att dessa konfirmander kom från en kristen bakgrund där större delen av familjen positionerade sig som kristna. De konfirmander vilka ej kom från en familj vilka positionerade sig som kristna, talade dock ofta om vänner och övrig släkt som betydande för deras val. Endast en konfirmand svarade att kristendomen ej funnits med som naturlig del i dennes liv under större delen av uppväxten utan att kristendomen blev en del av konfirmandens liv först när en vän tog med denne till kyrkan. Detta medförde sedan att konfirmanden valde att delta i konfirmationsundervisning.

Genom den studie som har gjorts i denna uppsats kan vi, med en teoretisk ram om identitet som grund, konstatera att trots att dagens svenska samhälle erbjuder ökade valmöjligheter vad gäller normer, värden samt livsåskådning, spelar konfirmandernas bakgrund en stor roll. Flertalet forskare talar om maktaspekter i samhället vilka bland annat medför att en individ mer eller mindre väljer sin gruppstillhörighet, en maktaspekt som i detta fall kan vara föräldrar.

Vidare kan vi se ytterligare två faktorer som påverkat konfirmandernas val av att delta i konfirmationsundervisning. En av faktorerna som nämns är att lära sig mer om kristen tro och en annan är att konfirmationsundervisningen erbjuder en gemenskap. Konfirmanderna befinner sig i den ålder då frigörelse från föräldrar blir alltmer central där bland annat vänner får en ökad betydelse för identitetsskapandet.⁶⁵ Konfirmandernas tal om vänner och kyrkans gemenskap kan bestyrkas genom

⁶⁵ Frisé, Ann, *Identitet och livsåskådning* (2006), s. 62-63.

dagens identitetsforskning vilken visar på att grupptillhörighet och vänner idag har ett allt större inflytande på identitetsskapandet för ungdomar.⁶⁶

I konfirmandernas tal om sin syn på kristen tro och kristen identitet i allmänhet är svaren av varierande karaktär. Flertalet av konfirmanderna menade att innebörden av att vara en kristen innebär att man har en personlig tro på Gud, Jesus samt bibeln. När det gäller vilka egenskaper en kristen individ bör ha är konfirmanderna även här relativt överens. Många konfirmander talar om att en kristen individ bör på ett eller annat sett bry sig om människor i dess omgivning.

Till skillnad från de ovan nämnda två frågorna, där konfirmandernas svar stämmer relativt väl överens med varandra, skiljer sig konfirmandernas tal om vad en kristen individ bör leva upp till. Konfirmandernas svar på denna fråga är varierande vilket möjligen kan visa på att det i denna kontext inte finns något allmängiltigt svar på vad en kristen individ bör leva upp till. Många konfirmander menar att det är den personliga tron som är viktig, därmed fokuserar konfirmanderna ej så mycket på hur en kristen människa bör leva, utan menar att det är upp till varje individ att bestämma huruvida denne positionerar sig som kristen eller ej. Möjligen kan konfirmandernas tal om vad en kristen bör leva upp till, vilket det finns forskare som menar, att de spridda svaren är en produkt av att identitet är något som skapas i olika kontexter inom olika ramar och genom olika samspel mellan det inre och yttre. Därmed kan en definition av ett begrepp se olik ut människor emellan. Den givna definitionen ”kristen” kan därmed se olika ut beroende på vem du frågar.⁶⁷

Samtliga konfirmander positionerar sig som kristna vilket de menar att de gör med anledning av deras personliga tro på Gud och Jesus. Enligt många av konfirmanderna är det personliga ställningstagandet av stor vikt för deras kristna tro och kristna identitet. Konfirmanderna menar att trots att de kommer från en kristen bakgrund, så som en familj vilka positionerar sig som kristna, är det deras eget ställningstagande som spelar roll. Poängteras kan i detta sammanhang att konfirmanderna inte talade om att ställningstagandet till att positionera sig som kristna var lika självklart som valet av att gå på konfirmationsundervisning.

Konfirmanderna talade om att det var deras eget ställningstagande som låg till grund för att de idag positionerar sig som kristna. Dock anser vi, att med hänvisning till dagens forskning kring identitet, att val och möjligheter inte alltid är så fria som konfirmanderna menar. Forskare menar att identitet är något som formas i relation till andra människor samt av samhällets påverkan. Därmed rör sig människans valfrihet inom vissa ramar.⁶⁸ Vi anser även att den vikt konfirmanderna lägger vid det personliga ställningstagandet kan vara en följd av det svenska samhällets ökade valmöjligheter där värden så som individualistiska och självförverkligande blir allt viktigare.⁶⁹

⁶⁶ Frisé, ”Identitet och livsåskådning” (2006), s. 62-63.

⁶⁷ Von Brömssen, Kerstin, ”Identiteter i spel –den mångkulturella skolan och nya etniciteter”(2006), s. 46.

⁶⁸ Jenkins, *Social Identity* (2004), s. 19.

⁶⁹ Oscarsson (red), *Spår i framtiden: Ung SOM-undersökningen, Västsverige 2000* (2002), s. 24.

4.1 Sammanfattande slutsats

Sammanfattningsvis kan det konstateras att det enligt konfirmanderna är deras egna val som ligger till grund för deras kristna tro och kristna identitet samtidigt som det är familj, vänner och gemenskap som bidragit till att sökt sig till eller hamnat i en kristen kontext. Vi kan vidare konstatera att det tydligt syns i ungdomarnas tal om hur en kristen bör vara, leva och tro att det för konfirmanderna inte finns några givna värden och svar på dessa frågor.

För att återknyta till vår teoretiska ram och dagens identitetsforskning kan vi konstatera att en individs identitet ständigt är under konstruktion och därmed aldrig blir fulländad. En bidragande faktor till denna ständigt pågående process är samverkan mellan den enskilda individen och dess omgivning vilket är något vi tydligt anser oss kunna se i den studie vi gjort. Detta då studien visat att familj, vänner och gemenskap är faktorer som bidragit till att konfirmanderna befinner sig i en kristen kontext. Då identiteten idag anses formars i samverkan mellan en individ och andra är det därmed de sammanhang som den enskilde individen mer eller mindre valt eller tvingats in i till stor betydelse för dennes identitetsskapande. En människas val av identitet påverkas alltså av de ideal och resonemang som samhället, kulturen eller gruppen visar på.⁷⁰ Då identiteten i den tidiga identitetsforskningen uppfattades som något mer eller mindre konstant kan vi konstatera att dagens identitetsforskning stämmer mer överens med resultatet för den studie som gjorts i denna uppsats. Inom dagens identitetsforskning tolkas en individs identitet som något föränderligt och påverkbart i mötet med andra.⁷¹

Slutligen vill vi poängtera att de konfirmander vilka intervjuats för denna studie många gånger definierar sig med olika identiteter i olika sammanhang där skolmiljö, fritid samt familj kan ha olika påverkan. Att passa in i olika miljöer kan innebära att en individ väljer sin identitet utefter det sammanhang denne befinner sig i.⁷² Denna relevantgjorda identitet anser vi oss kunna se hos de intervjuade konfirmanderna vilket visar på föränderligheten vad gäller människans olika identiteter. Detta styrker dagens identitetsforskning vilken menar att identiteter uppstår i samspelet mellan självet och de andra.⁷³

4.2 Att gå vidare med

Studien i denna uppsats har fokuserat på identiteter i en kontext vid ett specifikt tillfälle. Då identiteter kan se olika ut, beroende på vilket sammanhang en människa befinner sig i, samt att identiteter är något som ständigt förändras, hade det varit intressant att göra en studie där fokus riktades mot hur en individs identiteter kan se ut i olika sammanhang. Studien kunde då exempelvis bestå i att intervjuas samma individer men i olika kontexter så som i skolan eller på fotbollsträningen och där igenom göra en jämförelse för att se om och hur identiteter omkonstrueras och skiftar.

⁷⁰ Jenkins, *Social identity, second edition* (2004), s. 4-5.

⁷¹ Von Brömssen, "Identiteter i spel – den mångkulturella skolan och nya etniciteter" (2006), s. 45.

⁷² Engblom, *Samtal, identiteter och positionering. Ungdomars interaktion i en mångkulturell miljö* (2004), s. 20.

⁷³ Engblom, *Samtal, identiteter och positionering. Ungdomars interaktion i en mångkulturell miljö* (2004), s. 18-19.

Det hade vidare även varit intressant att göra en jämförande studie mellan olika kristna samfund eller med ungdomar vilka positionerar sig med andra religioner. Jämförelsen kunde då möjligen bestå i att se om de mönster som visats genom denna studie hade stämt överens även med ungdomar inom andra kristna samfund.

5 Didaktisk reflektion

Vad kan en blivande lärare dra nytta av från en studie som denna där fokus ligger på kristen tro och kristen identitet bland ungdomar? Ett av de grunddokument vilket skolväsendet vilar på och som lärares uppdrag utgår från, är läroplanerna så som Lpo 94 och Lpf 94.⁷⁴ I de aktuella läroplanerna nämns begreppet identitet endast vid ett fåtal tillfällen. Nedan följer två utdrag från de aktuella läroplanerna.

En trygg identitet och medvetenhet om det egna kulturarvet stärker förmågan att förstå och leva sig in i andras villkor och värderingsgrunder. Skolan skall bidra till att människor får en identitet som kan relateras till och innefatta inte bara det specifikt svenska utan också det nordiska, det europeiska och ytterst det globala.⁷⁵

Medvetenhet om det egna och delaktighet i det gemensamma kulturarvet ger en trygg identitet som är viktig att utveckla, tillsammans med förmågan att förstå och leva sig in i andras villkor och värderingar.⁷⁶

I läroplanerna skrivs det om en ”trygg identitet” som beskrivs vara kopplad till en medvetenhet om det gemensamma kulturarvet. Identitetsbegreppet nämns utan att varken problematiseras eller förklaras vilket kan medföra att begreppets betydelse framstår som något självklart och givet. Genom den studie vi gjort där vi lyft fram dagens identitetsforskning samt genom den intervjustudie som gjorts kan det konstateras att identitetsbegreppet ej är så enkelt. För att förstå identitetsbegreppets innebörder bör det problematiseras. Identitet är något som ständigt förändras och aldrig är färdigkonstruerat vilket kan understrykas genom många av dagens identitetsforskare. En individ kan beroende på sammanhang ha olika identiteter, så som lärare, pappa, musiker och körledare. Särskilt under ungdomsåren, då identitets sökandet är som störst, kan identiteten variera även inom ett och samma sammanhang. Med anledning av detta anser vi att det är av stor vikt att lärare är medvetna om identitetsbegreppets komplexitet och dess innebörd. Som lärare är det viktigt att kunna sätta sig in i elevernas situation samt ha en förståelse för elever, vilket en förståelse av identitetsbegreppets komplexitet kan medföra.

Dagens svenska samhälle fokuserar till stor del på den enskilda individen med dess frihet och valmöjligheter. Identiteten i ett samhälle som detta anses ej på förhand given utan är kopplad till varje enskild individs eget val och förutsättningar. Samtidigt som samhället lyfter fram individualistiska värden, grundar sig skolväsendet på en gemensam värdegrund vilken återfinns i läroplanerna. Inom skolan, men även i samhället som stort, diskuteras gemensamma värden och normer vilka varje individ bör efterleva. Trots att det svenska samhället allt mer lyfter fram individualistiska värden fortsätter människan dock att diskutera gemensamma värden och normer. I identitetsskapandet kan gemensamma värden och normer därmed innebära något som människan kan relatera till. Om ett samhälle saknar gemensamma värden och normer anser vi att en människas identitetsskapande kan bli mer omfattande

⁷⁴ Skolverket, <http://www.skolverket.se/sb/d/468> (2007-01-04).

⁷⁵ Skolverket, <http://www.skolverket.se/sb/d/468> (2007-01-04), Lpf 94.

⁷⁶ Skolverket, <http://www.skolverket.se/sb/d/468> (2007-01-04), Lpo 94.

än där dessa redan finns givna. Något som vi anser viktigt i denna diskussion är att lärare följer med i samhällsdebatten och forskningsläget, detta för att hålla sig uppdaterade och genom detta förstå sina elever. Det är även viktigt att lärare tar med sig samhällsdebatten in i klassrummet och för en diskussion tillsammans med elever.

Vidare lyfter vår studie fram en grupp som i samhället vilken tenderar att bli alltmer marginaliserad i samhället då den sällan omnämns inom forskning eller samhällsdebatter. Att detta är anmärkningsvärt beror på att detta sker trots att vi lever i ett land med kristna traditioner och ett kristet kulturarv. Möjligen blir det ”kristna” i ett samhälle som detta något självklart och förgivet taget där kristna grupper förbises. Genom samtal med konfirmanderna kan vi se tendenser till detta. Konfirmanderna menar att möten med okristna vänner ofta blir problematiskt, vilket beror på att de stöter på fördomar. En av de intervjuade konfirmanderna tydliggjorde detta problem för oss.

Frida: Jag har blivit bättre och bättre på det, för jag tycker verkligen att det har blivit jobbigt i skolan, så om de frågar är du kristen då brukar jag först säga ja jag går till kyrkan. För om man säger just ordet då blir det verkligen aha då är du sådan här och sådan här. Jag försöker verkligen bli mer, att inte vackla, och om man visar sig stark så går de inte på.

Med anledning av de resultat vi erhållit genom denna studie om ungdomars tal om kristen identitet och kristen tro, kan vi inom det didaktiska fältet sammanfattningsvis konstatera att det är av betydelse att lärare är medvetna om problematiken och komplexiteten vad gäller begreppet identitet. Poängteras bör även att det bör ligga i lärares intresse att följa med i samhällsdebatt och forskningsläge för att på detta vis hålla sig uppdaterad. De nämnda faktorerna anser vi sammantaget kan leda till en ökad förståelse för elever samt att lärare kan vara ett stöd i elevernas identitetsarbete.

6 Källförteckning

6.1 Böcker

Bergstrand, Göran. *Tro och misstro*. Stockholm: Natur och kultur, 1988.

Ekman, Peter. *Ung 2000- Röster ur den framtida kyrkan*. Stockholm: Verbum, 1998.

Engblom, Charlotte. *Samtal, identiteter och positionering. Ungdomars interaktion i en mångkulturell miljö*. Stockholm: Almqvist & Wiksell International, 2004.

Erikson, Homburger Erik. *Ungdomens identitetskriser*. Lund: Natur och kultur, 1988.

Hauge, Trond Eiliv. *Ungdom, religion og identitet. En undersøkelse blant 15-åringar i ulike oppvekstmiljø*. Oslo: Universitetsforlaget, 1983.

Jenkins, Richard. *Social identity, second edition*. New York, 2004.

Kvale, Steinar. *Den kvalitative forskningsintervjuen*. Lund: studentlitteratur, 1997.

Luckmann, Thomas. *The invisible religion; the problem of religion in modern society*. New York: The Macmillan Company, 1967.

Mead, George H. *Medvetandet, jaget och samhället: Från socialbehavioristisk ståndpunkt*. Uppsala: Argos, 1976.

Oscarsson, Henrik (red), *Spår i framtiden: ung SOM-undersökningen, Västsverige 2000*. Göteborg : SOM-institutet, Univ. 2002.

Sandler, Lauren. *Righteous- Dispatches from the evangelical youth movement*, New York: Viking, 2006.

Wellros, Seija. *Språk, kultur och idenitet*. Lund: Studentlitteratur, 1998.

Widerberg, Karin. *Kvalitativ forskning i praktiken*. Lund: Studentlitteratur, 2002.

William K. Kay & Leslie J. Francis. *Drift from the churches. Attitude Toward Christianity During Childhoos and Adolescence*. Cardiff: University of Wales Press, 1996.

6.2 Artiklar i antologier

Andersson, Daniel & Åke Sander, ”Den svenska bakgrunden.” I *Det mångreligiösa Sverige, ett landskap i förändring*. (Red.) Andersson, Daniel & Åke Sander, s. 25-32. Lund: Stundetlitteratur, 2005.

Andersson, Daniel & Åke Sander, ”Religion och religiositet i en pluralistisk och föränderlig värld.” I *Det mångreligiösa Sverige, ett landskap i förändring*. (Red.) Andersson, Daniel & Åke Sander, s.33-134. Lund: Stundetlitteratur, 2005.

Inghammar, Helena, ”Ungas religiositet och konservativa kristna ungdomsrörelser.” I *Talande tro: Ungdomar, religion och identitet*. (Red) Larsson, Göran, s. 41-52. Lund: Studentlitteratur, 2003.

Larsson, Göran, ”Talande tro: Ungdomar, religion och identitet.” I *Talande tro: Ungdomar, religion och identitet*. (Red) Larsson, Göran, s. 13-22. Lund: Studentlitteratur, 2003.

Sjögren, Annick, ”Kulturens roll i identitetens byggande.” I *Ungdom, kulturmöten, identitet*, (red.) Ahmadi, Nader, s. 17-48. Stockholm: Liber (2003).

Frisén, Ann, ”Identitet och livsåskådning.” I *Ungdomar och identitet*, (red.) Hwang, Philip & Frisé Ann, s. 62-78. Falköping: Natur och kultur, 2006.

Frisén, Ann & Philip Hwang, ”Inledning och översikt.” I *Ungdomar och identitet*, (red.) Hwang, Philip & Frisé Ann, s. 10-18. Falköping: Natur och kultur, 2006.

Kinnvall, Catarina, ”Identitetsstudier. En översikt.” I *Identitetsstudier i praktiken*, (red.) Petersson, Bo & Robertson Alexa, s. 11-34. Malmö: Liber, 2003.

Von Brömssen, Kerstin, ”Identiteter i spel –den mångkulturella skolan och nya etniciteter.” I *Interkulturella perspektiv- Pedagogik i mångkulturella lärandemiljöer*, (red.) Lorentz, Hans & Bergstedt Bosse, s. 41-69. Lund: Studentlitteratur, 2006.

6.3 Otryckta källor

Bandade intervjuer med samtliga konfirmander 2006-11-15 (finns hos författaren).

6.4 Internet

Evangeliska Frikyrkan: <http://www.evangeliskafrikyrkan.se/index.aspx?site=main&page=27> [2006-12-20].

Nationalencyklopedin: http://www.ne.se/jsp/search/article.jsp?i_sect_id=209843&i_history=1 [2006-12-06].

Nationalencyklopedin: http://www.ne.se/jsp/search/article.jsp?i_sect_id=657281&i_history=2 [2006-12-21].

Nationalencyklopedin:http://www.ne.se/jsp/search/article.jsp?i_art_id=152527&i_word=rene%20descartes [2006-12-20].

Nationalencyklopedin:http://www.ne.se/jsp/search/article.jsp?i_art_id=183301&i_word=globalisering [2006-12-08].

Skolverket: <http://www.skolverket.se/sb/d/468> [2007-01-04].

Vetenskapsrådet: http://www.vr.se/download/18.6b2f98a910b3e260ae28000360/HS_15.pdf [2006-12-10]

Kära konfirmandföräldrar!

Vi är två tjejer som studerar till lärare vid Göteborgs Universitet, just nu läser vi religionsvetenskap och håller på att skriva vår C-uppsats. I vår uppsats kommer vi att behandla frågor kring kristen identitet bland ungdomar, vilka främst befinner sig i konfirmationsåldern. Vi har därmed gjort en kortare intervju med er dotter/son. Enligt de etiska föreskrifterna för den forskning vi ska genomföra bör vi ha föräldrars samtycke då er dotter/son är under 15 år. Vi skickar därmed med detta brev med ert barn för att be om underskrift om ni anser att ni godkänner att vi använder oss av de svar vi fått vid vår intervju. Frågor som vi bland annat ställt till er dotter/son är:

- Hur definierar du en kristen?
- Har du någon kristen förebild?
- Vad kommer det sig att du konfirmerar dig?
- Ser du dig som en kristen idag?

Vi vill förtydliga att inga namn eller personliga uppgifter kommer att anges i uppsatsen detta då vi endast ser till och är intresserade av den allmänna uppfattningen av ungdomars tankar kring kristen identitet. Om målsman ej samtycker kommer vi inte att använda oss av svaren vi fått vid intervjun.

Uppsatsen beräknas vara klar under februari 2007 och vi kommer då att skicka ett exemplar av den till ungdomsledare i Korskyrkan så att den som vill kan få ta del av den. Om ni har frågor eller funderingar kring intervjun, vår uppsats eller något annat tveka inte att höra av er till oss!

Tack för er medverkan!
Med Vänliga Hälsningar

Kristina Vad Jensen

Lena-Carin Sköldeberg

Kristina: kristina.vadjensen@tele2.se, 0709-17 22 80

Lena-Carin: lenacarins@hotmail.com, 0704-60 92 77

m Jag samtycker härmed att min dotter/sons intervjusvar får användas i ovannämnda uppsats

m Jag samtycker härmed ej till att min dotter/sons intervjusvar får användas i ovannämnda uppsats

Målsmans underskrift

Förälder till, ort och datum

Var god lägg talong i bifogat kuvert!

Intervju

Konfirmander

- Hur kommer det sig att du konfirmerar dig?
Kompisar, föräldrar, syskon?
- Hur ser din religiösa bakgrund ut? Kommer du från en kristen familj?
Van att gå i kyrkan? Gått till kyrkan innan du började på konfirmationsundervisning dig?
- Vad innebär det att vara kristen för dig? Kan du beskriva egenskaper hos en kristen person? Hur lever en kristen?
- Hur definierar du en kristen? Vad är en kristen för dig? Finns det saker som en kristen bör leva upp till tycker du? Finns det särskilda saker som en kristen bör göra för att kunna kalla sig kristen tycker du?
- Har du någon kristen förebild? Finns det någon kristen person du ser som god kristen eller ser upp till?
- Kallar du dig själv kristen idag? Vad får dig att göra det? Eller inte? Hur kommer det sig att du tog det steget? När och hur? Konfirmandundervisning?

Konfirmandledare

Vad är tanken med konfirmationsundervisningen i er kyrkan? Vad krävs för att få konfirmera sig?